

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 4 - duben 2014
Ročník 4.

Život je pes -
to každý vidí
a nemusí být profesor
Život je pes -
a pro nás lidi
je pes už dávno známý tvor.

Život je pes,
a už to samo
leckoho časem poleká.
Život je pes –
a pes, jak známo,
je věrný přítel člověka.

Život je pes -
a zuby cení
a usmívá se po očku.
Život je pes -
a proto není
rozhodně není pro kočku!

(Emanuel Frynta)

Úvodní slovo

Život pro kočku

Někdy se nám skutečně zdá, že je to tak. Běháme z práce do práce, máme problémy zdravotní, finanční i rodinné, tlačí se na nás stres....

V televizi ani v novinách nenacházíme žádné pozitivní informace – pouze politické a společenské skandály, spory, dokonce i revoluce a válečné události. Nenechejme se mýlit, že jsou od nás daleko. S dnešním „zkracováním“ vzdáleností není žádná taková událost dost vzdálená. Říká se, že cokoliv se ve světě děje, děje se i nám!

Světové dění přímo i nepřímo ovlivňuje prostředí, ve kterém žijeme. Je nutno podotknout, že dnes možná žijeme daleko lépe než kdykoliv dříve, ale platíme za to ztrátou ilusí, radosti, znečištěným životním prostředím, rozpadem rodiny, povrchním vnímáním světa a povyšováním materiálních statků nad statky, které lidem přinášejí radost a pohodu. Dovolili jsme, aby se technika stala důležitější než statky duchovní, které jsou skutečným bohatstvím lidstva – a to je skutečně „život pro kočku“!

Co nám zbývá? Bránit se a bojovat!

Cituji z knihy Zdeňka Pluhaře „V šest večer v Astorii“:

„Je-li člověk nespokojen se svým životem, má pouze dvě možnosti. Bud' zlepšit podmínky v nichž žije, a to se tak nahonem málokdy podaří, anebo vylepšit stav své mysli. To druhé jde skoro vždy, chce to jen sebezapření a silnou vůli!“

Negace není program! Radujme se z malých věcí, z malých úspěchů, ze zelené krásy lesů i šedivých skal, modří nebes, šumícího deště, uctívejme každou kapku čisté vody, radujme se z přátelství a hluboký pocit sounáležitosti nepociťujme pouze na značkách při společném cvičení – to nestačí!

Budeme-li věřit v dobro a cítit zodpovědnost za dění tohoto světa a budeme-li se podle toho chovat, bude na světě lépe! Tu krátkou dobu, která je každému z nás vyměřena, využijme tak, aby naše vyoraná brázda byla co nejhlubší a nejrovnější!

Jarina Žitná
Sokol Liberec I.

„Zrádce vlasti odsuzují všechny národy právem k smrti. Ale proč lidé nechávají bez povšimnutí zrádce vlastní duše? Takové zpronevěřilci přece už nemají schopnost žít v pravdě. Na takového člověka se nelze v ničem spolehnout, kráčí od špatného k horšímu a zlo v něm neustále narůstá. Kdo je nečestný, ztratí brzy všechnu důstojnost!“

(Ivan Jefremov – Athénanka Thais)

Obsah:

Úvodní slovo

Život pro kočku

Metodika

Pohybová etuda č. 7 – kužele

Hry v přírodě

První pomoc pro cvičitele

Vyznáte se na mapě?

Nejenom pohybem živ je sokol

Velikonoce – svátky jara

Slovo starosty T. J. Sokol Vsetín

TGM a Podkarpatská Rus

Dr. Jan Podlipný- osobnost veřejná o soukromá

Měsíc duben – z historie sokolské i nesokolské

Počmáraná tvář měst

„Kterýpak Čech by hudbu neměl rád...“

Rok české hudby – Antonín Dvořák

Zprávy z žup a jednot

Pozvánka na vzdělavatelsko – poznávací zájezd na Bradlo

Sokolská akademie v Milevsku

Rekonstrukce sokolovny v Novém Hrádku

Odešli – br. J. Mácha, Z. Janík a P. Koukal

Pochod Karoliny Světlé

Závěrečné slovo

Prapory na stožár!

Metodika

Pohybové etudy

č.)7 – Marina – cvičení s kuželi

Hudba – CD- „Námořnické písničky“ skladba č. 6 - Marina

Předehra – 2 takty 4/4

ZP- stoj spatný – připažit, kužele svisle

I. 1 – 4 výdrž

II. 1 – 4 čtyři hmity podřepmo

První verze

První část - 16 taktů 4/4 (dvě osmitaktí)

První osmitaktí

I. 1 - hmit podřepmo – kužele vtyčit

2 - hmit podřepmo – kužele sklopit

3 – 4 = 1 – 2

II. = I.

III. 1 – 2 stoj – předpažením vzpažit

3 – 4 spustit kužele do držení za hlavice

IV. 1 – 2 předpažením připažit

3 – 4 spustit kužele (normální držení)

V. = I. ale pootočit trup vlevo

VI. = I. ale pootočit trup vpravo

VII. = III.

VIII. = IV.

Druhé osmitaktí

I. 1 – 4 čtyři kroky vpřed (L, P, L, P) – předpažením upažit

II. 1 – 2 výkrokem levé vlevo a mírným hmitem podřepmo stoj úložný pravou

- velký čelný kruh pravou dolů – hlava sleduje pohyb pravé paže

3 – 4 přenosem a mírným hmitem podřepmo stoj úložný levou – velký čelný kruh levou – hlava sleduje pohyb levé paže

III. 1 - 4 čtyři kroky vpřed – čelnými oblouky dolů vzpažit

IV. 1 – 2 přinožit levou - předpažením připažit

3 – 4 celý obrat vlevo (zády k HT)

V. – VIII. = I. – IV. prvního osmitaktí (stále zády k HT)

Mezihra – dva takty 4/4

I. – II. 1 – 8 osm hmitů podřepmo

Druhá část - 16 taktů 4/4

- I. 1 – 4 čtyři kroky vpřed (L, P, L, P - stále zády k HT) – zvolna předpažením předpažit vzhůru povýš
- II. 1 - 2 přinožit levou a mírným hmitem podřepmo stoj – malé bočné kroužky za pažemi
3 – 4 hmit podřepmo – malé bočné kroužky za pažemi
- III. 1 - výkrokem levé celý obrat vlevo (čelem k HT) – připazit
2 – 4 tři kroky vpřed (P, L, P) – zvolna předpažením předpažit vzhůru povýš
- IV. = II.
- V. 1 – 2 mírným hmitem podřepmo a výkrokem pravé stoj zánožný levou – pootočít trup vpravo – předpažením předpažit vzhůru povýš
3 – 4 mírný hmit podřepmo – malé bočné kroužky dolů za pažemi
- VI. 1 – 2 mírný hmit podřepmo – malé bočné kroužky dolů za pažemi
3 – 4 mírným hmitem podřepmo přenos na levou a přinožit pravou – pootočít trup zpět – připazením upažit
- VII. – VIII. = V. – VI. ale opačně
- IX. 1 – 4 čtvrtobrat vpravo a čtyři kroky po diagonále vpřed (P, L, P, L) – předpažením upažit
- X. 1 – 2 přinožením pravé stoj – hmit podřepmo – malé čelné kroužky před pažemi
3 – 4 hmit podřepmo – malé čelné kroužky za pažemi
- XI. 1 – 4 půlobrat vlevo a čtyři kroky vpřed po diagonále (L, P, L, P) – čelnými oblouky dolů vzpažit zevnitř
- XII. 1 – 2 přinožením levé stoj -hmit podřepmo – malé čelné kroužky zevnitř před pažemi
3 – 4 hmit podřepmo – malé čelné kroužky za pažemi
- XIII. 1 – 4 půlobrat vlevo a čtyři kroky vpřed po diagonále (L, P, L, P) – upažením, připazením a předpažením upažit
- XIV. = X.
- XV. = XI. ale čistě vzpažit
- XVI. 1 – 2 přinožením levé stoj – ohnutý předklon – předpažením zapažit – předklon hlavy
3 – 4 vzpřím trupu i hlavy – předpažením vzpažit

Mezihra – 2 takty 4/4

- I. 1 – 4 třičtvrtě obrat vlevo (čelem k HT) – předpažením připazit
- II. 1 – 4 čtyři hmity podřepmo

Druhá verze

Hudebně je naprosto stejná jako verze první (stejně je i dělení pohybu do jednotlivých částí), pouze v samém závěru je prodloužena o dalších osm taktů.

Základ pohybu obou verzí je stejný, druhá je ztížená další kuželovou technikou.

Je možno dvakrát cvičit verzi první, nebo se zdatnějšími cvičenkami zařadit verzi druhou, ztíženou.

Pro jistotu popisují i závěrečných osm taktů dvakrát pro obě skupiny cvičenek.

První část – 16 taktů 4/4 (dvě osmitaktí)

První osmitaktí = prvnímu osmitaktí první verze

Druhé osmitaktí = druhému osmitaktí první verze, změna pouze ve druhém taktu!

- II. 1 – 2 výkrokem levé vlevo a mírným hmitem podřepmo stoj únožný pravou – velký čelný kruh pravou dolů a zároveň malý čelný kroužek levou dolů za levou paží
3 – 4 přenosem a mírným hmitem podřepmo stoj únožný levou – velký čelný kruh levou dolů a zároveň malý čelný kroužek dolů pravou za pravou paží

Mezihra – beze změny

Druhá část – 16 taktů 4/4

- I. = I. první verze druhé části (zády k HT)
II. 1 – 4 přinožit levou – osmi malými bočními nesoudobými kroužky dolů za pažemi, začíná pravá (pravá, levá, p, l... „boční mlýnek“) připažit – mírný podřep – mírný hrudní předklon a předklon hlavy
III. = III. první verze. V první době vzpřim trupu i hlavy (čelem k HT)
IV. = II.
V. 1 – 2 mírným hmitem podřepmo a výkrokem pravé stoj zánožný levou – potočit trup vpravo – předpažením předpažit vzhůru povýš
3 – 4 čtyřmi malými nesoudobými bočními kroužky za pažemi, (začíná pravá) připažit – potočit trup zpět (čelem k HT)
VI. 1 – 2 hmit podřepmo - plynule upažit
3 – 4 hmit podřepmo – čelnými kruhy a oblouky dolů připažit
VII. – VIII. = V. – VI. ale opačně
IX. = IX. první verze
X. 1 - přinožením levé stoj – hmit podřepmo – malé čelné kroužky před pažemi
2 - hmit podřepmo – malé čelné kroužky za pažemi
3 – 4 dva hmity podřepmo a malé čelné kroužky před pažemi a za pažemi
XI. = XI. první verze
XII. = XII. první verze, ale na každou dobu jeden malý čelný kroužek střídavě vpřed a za pažemi
XIII. = XI. první verze
XIV. 1 - přinožením levé stoj – vzpažit dovnitř zkřížmo
2 - vzpažit zevnitř
3 - vzpažit dovnitř zkřížmo
4 - vzpažit zevnitř
XV. = XI. první verze
XVI. 1 – 4 v první době přinožením levé stoj - čtyřikrát t'uknout ve vzpažení

Závěr – 8 taktů 4/4

- I. 1 – 4 třičtvrtě obrat vlevo čelem k HT – čelnými oblouky dovnitř (zkřížmo) upažit
II. 1 – 4 výkrokem levé vlevo a mírným hmitem podřepmo stoj únožný pravou – vodorovným kroužkem před tělem předpažit dovnitř pravou – hlava sleduje pohyb pravé paže

- III. 1 – 4 přinožením levé a hmitem podřepmo stoj – čelnými oblouky dolů vzpažit
- IV. 1 – 2 hmit podřepmo – malé čelné kroužky před pažemi vlevo
3 – 4 hmit podřepmo – malé čelné kroužky za pažemi vlevo
- V. 1 – 4 výkrokem pravé vpravo a mírným hmitem podřepmo stoj únožný levou čelnými oblouky vlevo paže vpravo – otočit hlavu vpravo
- VI. 1 – 4 přenosem a mírným hmitem podřepmo stoj únožný pravou – vodorovnými kroužky před tělem paže vlevo, hlava sleduje pohyb paží
- VII. 1 – 2 přinožením levé stoj - nesoudobými čelnými oblouky vpravo, začíná pravá vzpažit a
3 – 4 „mlýnek“ nad hlavou, začíná pravá vzad
- VIII. 1 – 2 „mlýnek“ nad hlavou
3 – 4 vzpažit zevnitř – výdrž

V případě, že budete cvičit dvakrát za sebou první verzi, protože cvičenky ještě nezvládají celou kuželovou techniku, bude i závěr podstatně jednodušší.

- I. – II. = I. – II. obtížnější verze
- III. 1 – 4 přenosem a mírným hmitem podřepmo stoj únožný levou - vodorovnými kroužky před tělem paže vpravo
- IV. 1 – 4 přenosem a mírným hmitem podřepmo stoj únožný pravou – vzpažit a čelnými kroužky nad hlavou paže vlevo – hlava sleduje pohyb paží
- V. = III.
- VI. 1 – 4 přenosem a mírným hmitem podřepmo stoj únožný pravou – vodorovným kroužkem před tělem upažit levou – hlava sleduje pohyb levé paže
- VII. 1 – 4 přinožením levé stoj – čelnými kruhy a oblouky dolů připažit
- VIII. 1 – 2 a plynule mírným hmitem podřepmo stoj - čelnými oblouky dovnitř vzpažit zevnitř
3 – 4 výdrž

Tato etuda by dobře posloužila i pro podiová vystoupení. Znamená to ovšem zvládnout základní kuželovou techniku – v etudě jsou zařazeny velké kruhy i malé kroužky v čelné, ale i bočné rovině, malé kroužky provedené soudobě i nesoudobě a v různých polohách.

Ve velkých kruzích a obloucích jsou paže napnuté, u malých kroužků je předpokladem co nejvolnější držení kuželů v dlani. Pozor! Nikdy se kužel nesmí dostat mezi ukazováček a prostředníček! (V této poloze sice kužel otočíte, ale nelze na jeho pohyb navázat, pokračovat!)

Stejně jako na kuželovou techniku je třeba dbát na vlastní pohyb trupu, končetin a hlavy – kužele ho vlastně pouze dokreslují! Právě jemná motorika, v tomto případě zvládnutí pohybu kužele v dlani, činí kuželovou techniku značně obtížnou a poměrně dlouho trvá její zvládnutí alespoň na základní úrovni. Nesmíme také zapomínat na to, že kužel je také „nebezpečně tvrdá zbraň“ – takže nácvik vyžaduje dobrou vůli a snahu cvičenek a také dostatečnou kázeň.

Kužele ovšem drží prim mezi používaným náčiním a kdo jednou tuto techniku zvládne, ten kužele miluje a kuželové skladby cvičí rád.

A protože kužele jsou náčiním typicky českým, měly bychom ho milovat všechny!

Jarina Žitná, Sokol Liberec I.

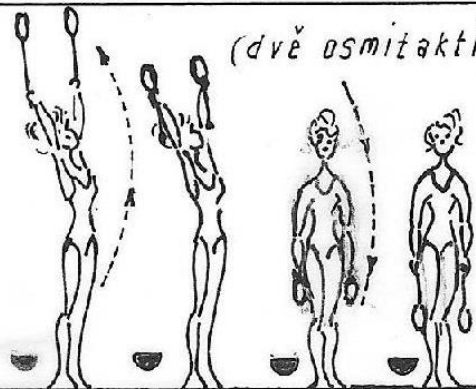
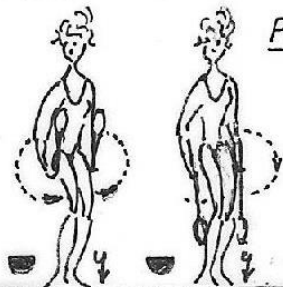
Metodika Pohybové etudy
 Č.7) cvičení s kuželi — Hudba CD „Námořnické písničky“
 skladba č.6. Mariha

První verze

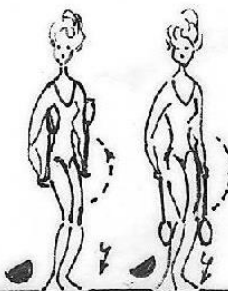
První část - 16 taktů 4/4

První osmitaktí

(dvě osmitaktí)

I. 1 - 2 3-4 = 1-2 II. = I. III. 1-2 3-4 IV. 1-2 3-4

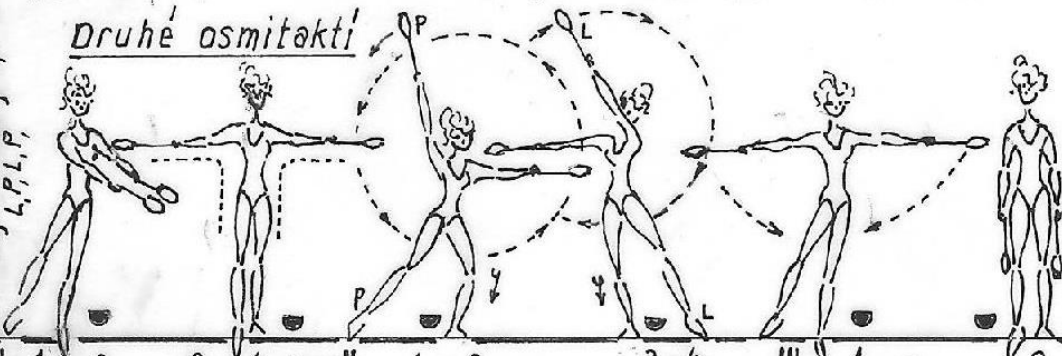
Pootočit trup
vlevo

Pootočit trup
vpravo

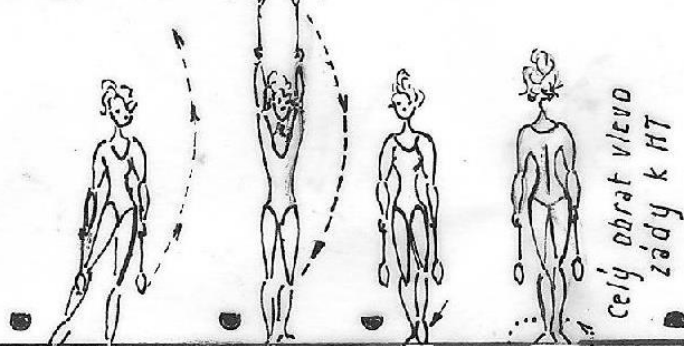
V. 1 - 2 3-4 = 1-2 VI. = I VII. = III. VIII. = IV.

Druhé osmitaktí

čtyři kroky vpřed
L, P, L, P.

I. 1 - 2 3-4 II. 1-2 3-4 III. 1 - 2

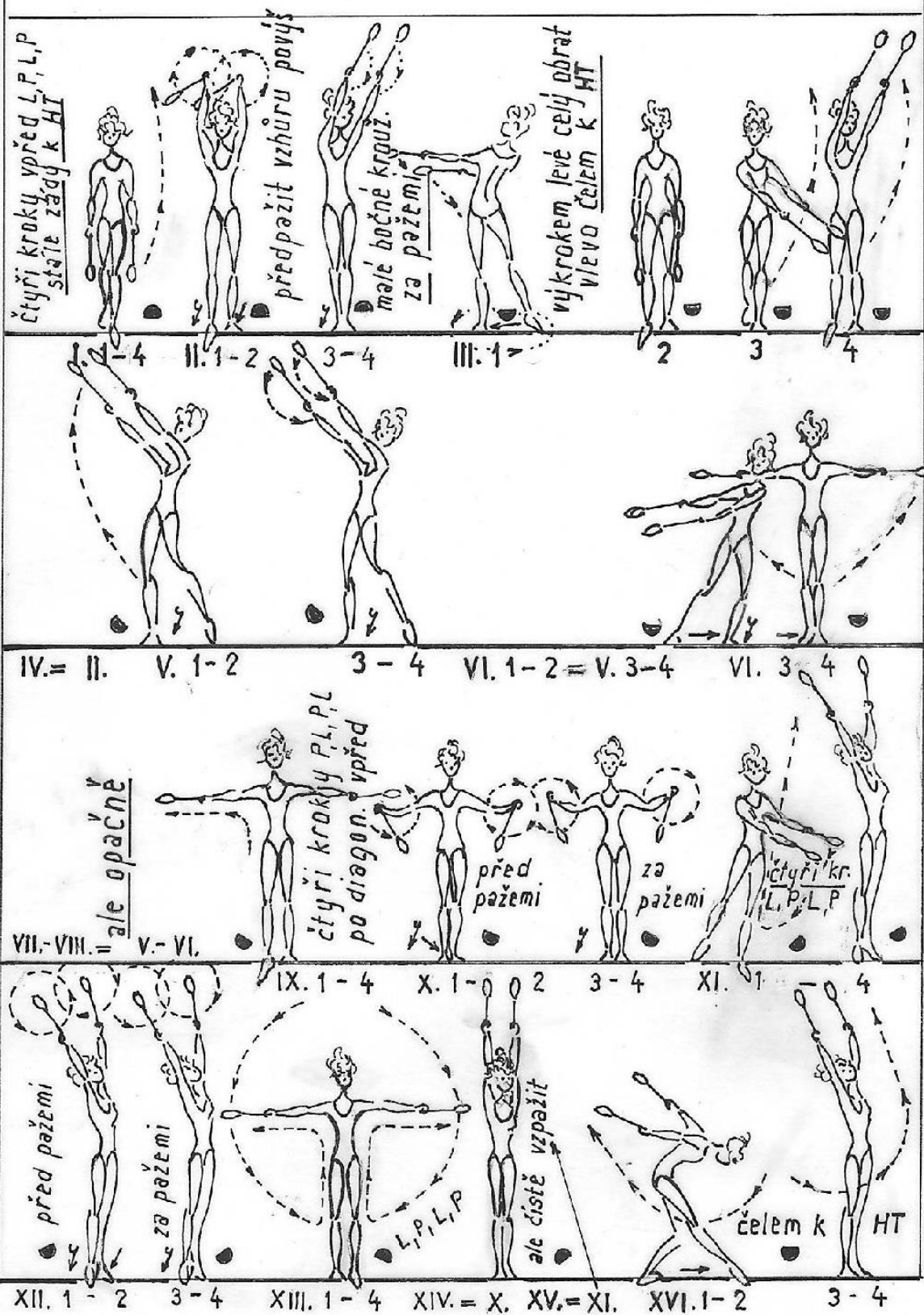

Celý obrát vlevo
zády k HT

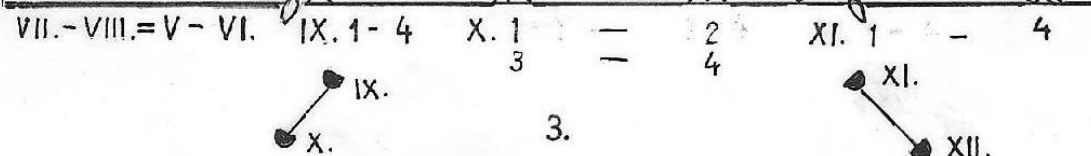
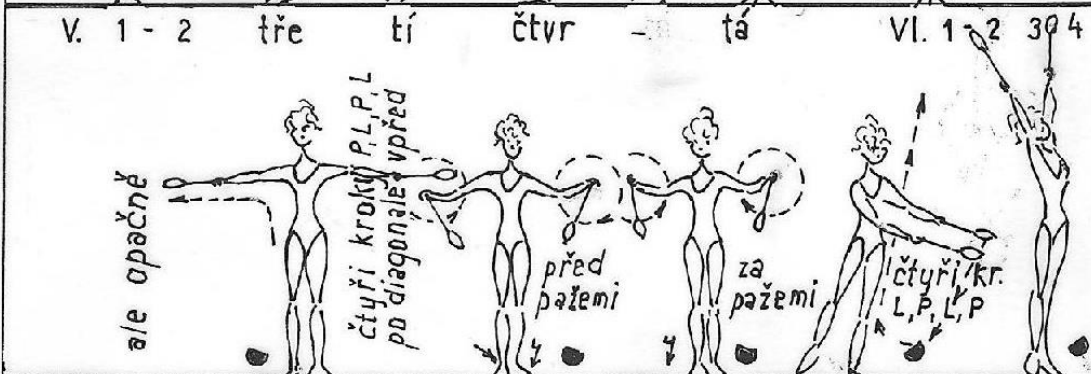
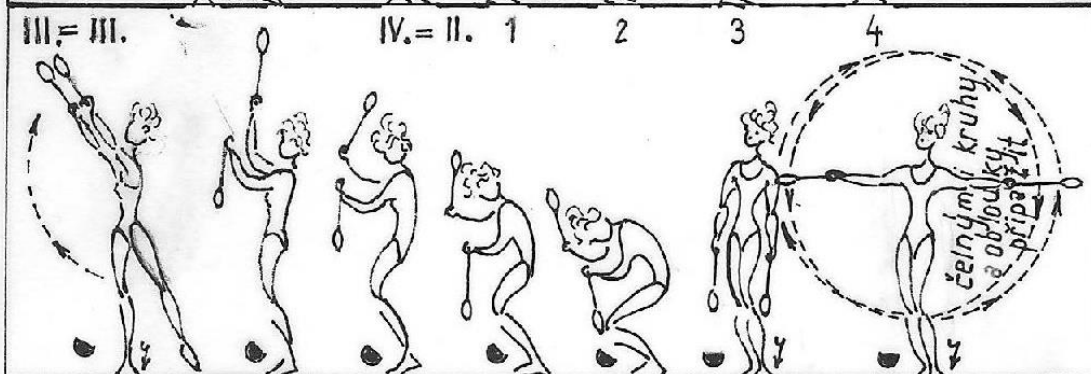
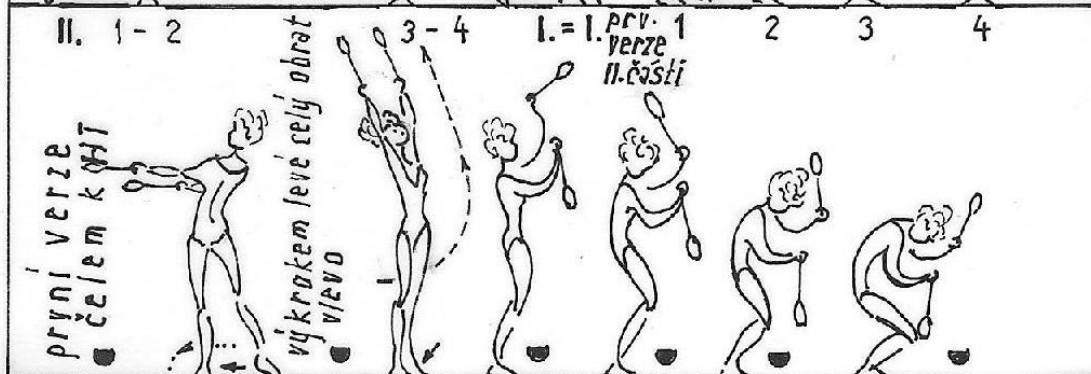
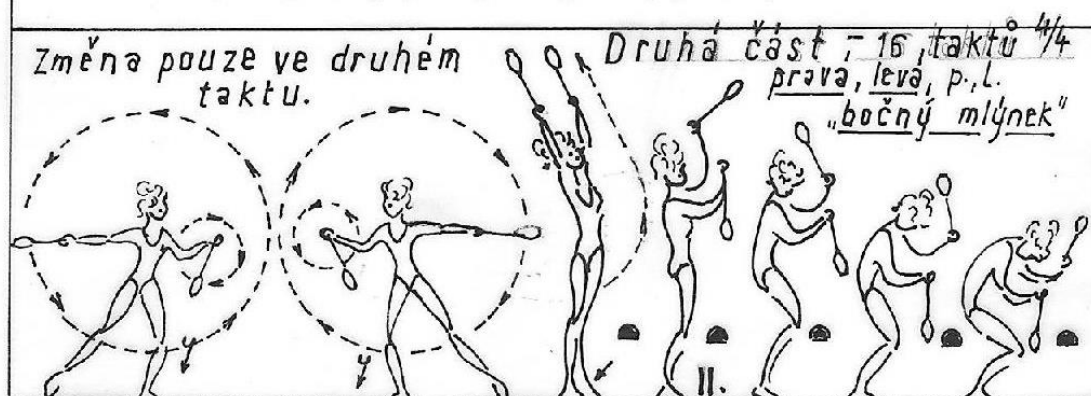
prvního osmitaktí
stále zády k HT

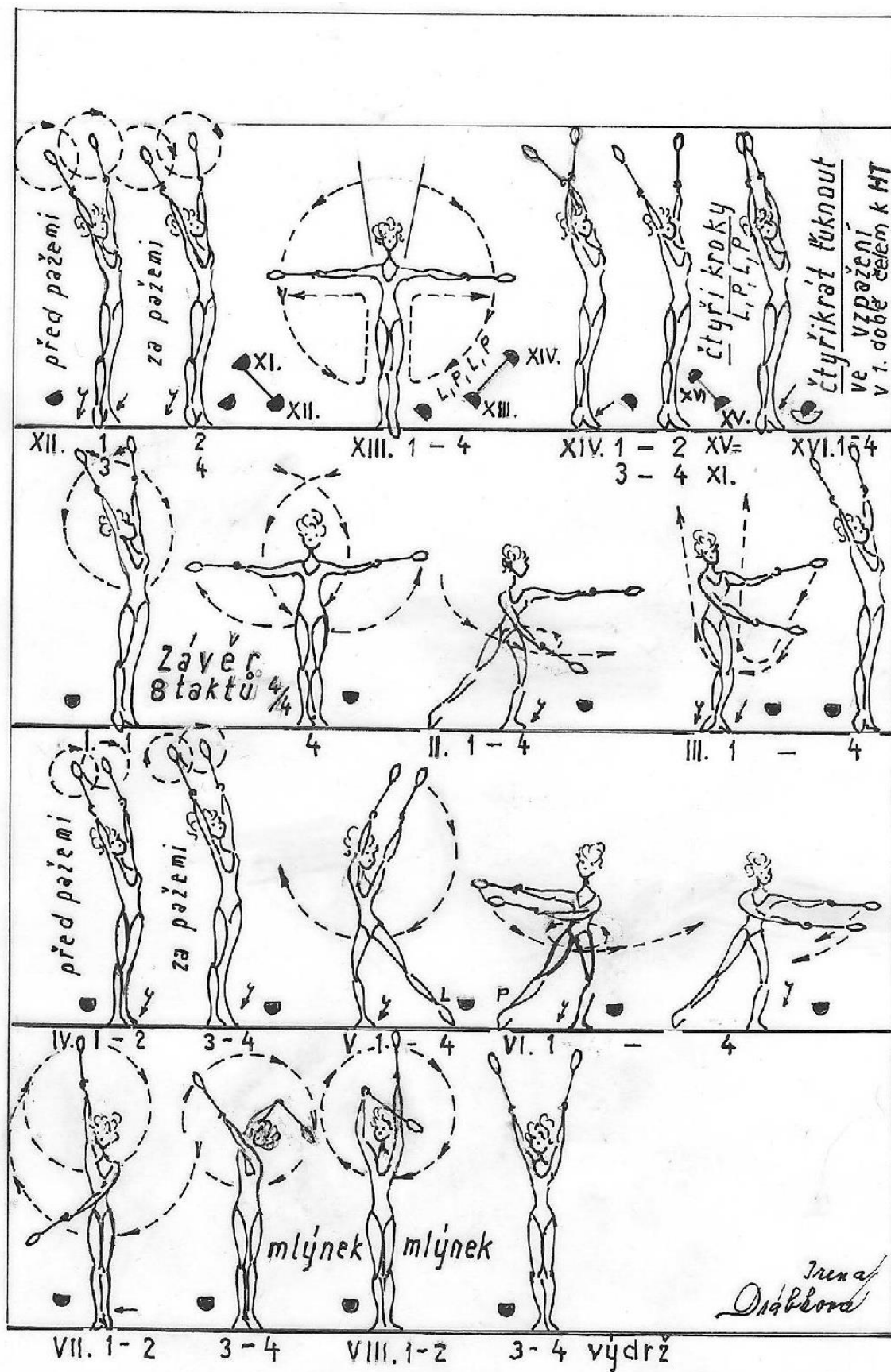
3 - 4 IV. 1-2 3-4 V. - VIII. = I. - IV.

Druhá část - 16 taktů 4/4

Druhá verze 1.část = První části 1. verze
ale II. druhého osmitaktí.

Hry v přírodě

Obléhání hradu.

V plochem terénu vyznačte čarou nebo vysypte pískem půdorys hradu (velikost závisí od počtu budoucích hráčů, které rozdělíte do dvou družstev – na hradní posádku a na obléhatele. Hry se může zúčastnit 10 – 40 hráčů.

Posádka obsadí hradby hradu (půdorys hradu), oblehatele podnikají libovolně výpady ze všech stran a snaží se stahovat obránce z hradeb. Každý, kdo celým tělem opustí hradby, je zajat a odchází na shromaždiště zajatců. Každý z oblehatelů, který je vtažen za hradby hradu, se musí přestat bránit a odebere se do předem určeného „vězení“ (někde ve středu půdorysu).

Bojuje se až do konečného rozhodnutí, případně je možno určit konečný čas hry – vyhrává družstvo, které má méně zajatých.

Pozor! Při této hře dochází k tvrdým pranicím, je třeba dávat pozor a případné surovce vyloučit ze hry. S pokračující hrou se obvykle hra stává tvrdší a tvrdší, takže ji nelze hrát příliš dlouho.

Zimní varianta - na sněhu. Postavit nejdříve sněhové hradby hradu, pak hrát přesně podle předchozího návodu.

Je možno také hráče nestahovat s hradeb, ale vybíjet sněhovými koulemi!

Obsad'te hřiště!

Hrajeme na hřišti nebo na louce s vymezenými hranicemi. Hráči jsou rozděleni do dvou stejně početných družstev, hraje se na ploše asi 20 x 20 metrů.

Na znamení vniknou útočníci do hřiště a snaží se dostat hráče prvního družstva ven z vymezené plochy, Ale pozor – tito hráči se mohou bránit pouze pasivně, tzn. mohou utíkat, stát, ležet, vzpírat se, vytrhnout se útočnickovi – ale nesmí útočníky napadnout, zadržovat ho nebo s ním zápasit.

Hraje se tak dlouho, dokud není poslední obránce vytlačen z herní plochy. Pak si družstva vymění úlohy.

Na hru je nutno stále dozírat, aby se z pasivní obrany nestala obrana aktivní!

Závod kruhů

Hra byla převzata od aljašských Eskymáků.

Za startovní čarou vytvoří družstva pevným uchopením za ruce uzavřené kruhy. Úkolem hry je dostat celý kruh (nepřetržený!) za metu označující cíl. Zároveň s pohybem vpřed (k cílové metě) se však kruh musí otáčet kolem své osy. (Předem je třeba určit, kolikrát se každý kruh musí kolem své osy otočit!!) Všichni hráči tedy provádějí současně dvojí pohyb.

Pokud se kruh roztrhne, musí hráči zůstat stát, znovu se spojit v kruh a pak teprve pokračovat v cestě. Družstvo, které celý svůj kruh neroztržený dostane nejdříve za cílovou čaru, vítězí.

Při této hře nedochází k žádným vzájemným potyčkám hráčů, ale dochází k častým pádům a valným hromadám. Nedoporučuje se hrát tuto hru v těžších botách, ideální je (pokud to ovšem terén dovolí), hrát na boso!

Vybráno z Encyklopedie her Miloše Zapletala a ověřeno v praxi na táborech.

První pomoc pro cvičitele

Poranění hlavy a páteře – pád z náradí, při jízdě na kole, na lyžích, bruslích

Mozkolebeční poranění

Tato poranění můžeme dělit na poranění lebečních kostí (klenby a spodiny lební), poranění mozkové tkáně (otřes, pohmoždění mozku) a nitrolební krvácení. Většina postižených je v bezvědomí, může krváct z rány na hlavě, z nosu, z úst nebo ucha, může být patrna deformace obličeje, krevní výron kolem očí postiženého, nestejná šíře zornic atd.

U těchto poranění musíme zkontrolovat stav vědomí a dýchání. Je-li třeba, šetrně přetočíme zraněného na záda (sejmeme přilbu) a zahájíme neodkladnou resuscitaci. Informujeme zdravotnickou záchrannou službu (ZZS) na telefonní lince 155. Ani poraněným při vědomí nepodáváme nikdy nic ústy.

Prevence: ochranná přilba při jízdě na kole, na lyžích, na bruslích a skateboardu.

Zraněnému, který je při vědomí, přilbu do příjezdu odborné pomoci nesundáváme.

Vyražený stálý chrup musí být co nejdříve vsunut zpět do zubního lůžka. Vyhledejte proto co nejdříve odborné zubní ošetření.

Otřes (komoce) mozku

Příznaky: krátkodobé bezvědomí, postižený se nepamatuje na úraz, zmatenost a dezorientace (nedokáže např. odpovědět, jak se jmenuje jeho cvičitel), nevolnost až zvracení, bolesti hlavy, závratě.

Postiženého uložíme na záda s podložením horní poloviny těla, sledujeme stav vědomí, dýchání, zajistíme tepelný komfort, uklidníme zraněného, komunikujeme s ním. Otevřené rány sterilně překryjeme, kontaktujeme ZZS. Po úrazu už nejíst, nepít, nekouřit!

Při každém pádu (z gymnastického náradí apod.) musíme vyloučit kromě poranění hlavy i poranění krční páteře.

Poranění páteře a míchy

I přes maximální pomoc a záchranu při nácviu obtížnějších gymnastických prvků může dojít k pádu z náradí. Tato poranění patří mezi závažná a často zanechávají trvalé následky.

Příznaky: bolesti zad a krku, nemožnost pohybu (ochrnutí) a poruchy citlivosti, mravenčení v končetinách, neschopnost udržet moč nebo stolici, při poranění krční páteře zástava dechu a oběhu.

První pomoc: S postiženým manipulujeme jen tehdy, je-li v bezprostředním nebezpečí (požár, hroutící se budova) a to co nejopatrněji, ideálně v součinnosti pěti zachránců. Musíme se vyvarovat rotačních pohybů a prohnutí páteře. Uložíme ho na pevnou podložku a takto i odsunujeme. Zásadně nepřenášíme jen za ruce a nohy. Zvedání a přenášení ohrožuje postiženého zhoršením nervových poruch, proto raději vyčkáme příjezdu zdravotnické záchranné služby. Použití fixačních pomůcek (límců) není již součástí laické první pomoci.

Poranění břicha (pády z výše, tupé nárazy ve vyšší rychlosti na náradí, např. při přeskoku)

Při zavřeném poranění břicha může dojít k poranění sleziny, jater apod. V těchto případech je značná bolestivost postižené oblasti, celkový stav se zhoršuje, postižený je bledý, zvrací, má zrychlený pulz, někdy vidíme na stěně břišní podkožní výrony atd. Roztržení (ruptura) sleziny, k níž obvykle dochází nárazem do levého boku či levé horní čtvrtiny břicha, bývá často sdružena se zlomeninou sousedících žeber. Postižení jsou ohroženi vykrvácením do dutiny břišní. Někdy dochází k hromadění krve pod pouzdrém sleziny, které praská až po několika hodinách nebo dnech. Z tohoto důvodu trváme vždy na lékařském vyšetření.

Při poraněních břicha učiníme protišoková opatření. Zraněnému nedovolíme jíst ani pít, nepodáváme ústy žádné léky! Sledujeme jeho zdravotní stav. Zraněného ponecháme v úlevové poloze. V případě závažného stavu co nejrychlejší příjezd ZZS. Důležité je aktivně čekat na sanitku a rychle navést záchranáře ke zraněnému.

Při otevřeném poranění přiložíme na ránu sterilní obvaz, nezasouváme vyhrézlé kličky střevní, zabodnuté předměty neodstraňujeme (v ráně může cizí těleso působit jako tamponáda, následná manipulace by mohla způsobit další poranění). K vypodložení cizího tělesa použijeme například smotané obvazy. Dále postupujeme jako u zavřeného břišního poranění.

Tomáš Jelen,
Zdravotní komise ČOS

Vyznáte se na mapě?

Vytvořte z uvedených výrazů dvojice podle významu!

Rozluštění najdete na stránkách časopisu!

1) poledníky	a) čára 23 a půl stupně severně od rovníku
2) rovnoběžky	b) čáry spojující místa se stejnou nadmořskou výškou
3) vrstevnice	c) skutečný tvar Země – koule na pólech zploštělá
4) kóty	d) čára dělící zeměkouli na severní a jižní polokouli
5) 180 tý poledník	e) místa, kde se sbíhají všechny poledníky
6) rovník	f) čára 23 a půl stupně jižně od rovníku
7) obratník Kozoroha	g) model zmenšeného obrazu Země
8) obratník Raka	h) místo s přesně změřenou nadmořskou výškou
9) póly	i) datová čára
10) globus	j) čáry jdoucí od severu k jihu
11) geoid	k) místa, kde jednou za rok slunce nevychází
12) polární kruhy	l) čáry jdoucí od západu k východu

Všechny „čáry“ jsou ve skutečnosti pouze myšlené a slouží k orientaci na mapě. Rozluštění najdete v časopise.

„Když rozdáváte sami sebe, dostanete víc, než jste dali!“

Antoine de Saint-Exupéry

Nejenom pohybem živ je sokol Velikonoce – svátky jara

Jsou to, zároveň s vánocemi, největší křesťanské svátky roku. Evangelíci je považují vůbec za největší a nejdůležitější svátky, protože Kristovo utrpení, smrt na kříži a zmrtvýchvstání spasily lidstvo světa.

Velikonoce jako křesťanské svátky měly, samozřejmě, své předchůdce. Vždy to byly svátky jara – symbolizovaly probouzející se přírodu, rašící pupeny a rozkvétající stromy, zpěv ptactva – prostě neporazitelný život znovu se obnovující po dlouhých měsících zimy. Jsou to tzv. proměnlivé svátky – jejich konání se však vždy pohybuje v blízkosti jarní rovnodennosti 21. března. Slunce v ten den svítí kolmo na rovník a na celé zeměkouli jsou den i noc stejně dlouhé. Končí doba dlouhé tmy, konečně přišla „velká noc“!

Před třemi tisíci roky začali Židé v tu dobu slavit svůj důležitý svátek - pesach –totiž návrat Izraelitů vedených Mojžíšem po čtyřicetiletém otroctví z egyptského zajetí.

O tisíc let později na tuto tradici navazuje dnešní pojetí velikonoc – jako dní, kdy byl Ježíš ukřižován a vstal z mrtvých. Nejstarší svědectví o těchto svátcích nám poskytují „Listy apoštola Pavla“ (asi 50 př. n. l.)

Ve velikonočních rituálech se uplatňují dodnes všechny zmíněné vlivy. Např. v byzantské ikonografii představuje Krista zajíček. Symbolika zajíce pochází z oslav pohanské bohyně plodnosti Eostre – anglický název velikonoc je Easter. Dalšími stále používaným symboly jsou: beránek – symbol Ježíše Krista, kříž – ukřižování, velikonoční svíce (paškál!) – vítězství Ježíše Krista nad smrtí, vajíčko – symbol nového života. V českých zemích patří k velikonoční symbolice i koledy, pečení mazanců a jidášů, pomlázka, polévání vodou a hodování.

Velmi zajímavé jsou i zvyky některých národů. V USA se chodí do kostela, barví se vajíčka a ta se druhý den hledají – jsou poschovávána v bytech i na zahradách a dvorech. V Anglii ženy přivazují muže k židlím – a ti pak musí platit peníze za propuštění. Asi nejpřekvapivější zvyky mají v Norsku. K lyžování a pobytu na horách patří vajíčka a – pozor! - řešení vražd. V tu dobu se v rozhlase i televizi hrají detektivní filmy, uvádějí se nerozřešené případy, aby posluchači a diváci měli co luštit. Na Ukrajině se peče velikonoční chléb – pascha – pro každého v rodině jeden a jeden další pro všechny.

Velikonoce slavíme vždy první neděli po prvním jarním úplňku. Padne-li tento den na neděli, slaví se o týden později. Dny velikonočního týdne mají své „barevné“ názvy. Je to tzv. „Modré“pondělí a „Žluté“ úterý, což jsou dny vyhrazené ještě předsvátečnímu úklidu. „Škaredá“ středa dostala své jméno podle toho, že v ten den se mračil na Ježíše Jidáš, který ho také nakonec zradil. Někdy se místo „Škaredá“ používá také název „Černá“ – v ten den se totiž mají čistit komíny a topeniště a vyhánějí se zlí duchové. Název „Zelený“ čtvrtek je mírně problematický, pochází totiž z němčiny a vznikl záměnou dvou podobných slov „Greindonnerstag“ , což znamená „lkavý“ za „Grundonnerstag“ – tedy zelený. V tento den se svítí vajíčka, je to den milosrdenství a obdarovávání. K večeru naposledy zvoní kostelní zvony, aby pak „odletěly do Říma“ a rozezněly se až na „Bílou“ sobotu. Právě „Velký“ pátek považují evangelíci za vůbec největší svátek roku – Kristus zemřel na kříži. V ten den vrcholí čtyřicetidenní půst ,

někde se v ten den vůbec nevaří. V lidových pranostikách a pověstech je „Velký“ pátek dnem dobrých i zlých nadpřirozených sil, dnem kdy se otvírá země a nabízí své poklady. (Viz Erbenova epická báseň „Poklad“) Následuje „Bílá“ sobota – před kostely se zakládají nové ohně symbolizující ztv. pálení Jidáše. Kristus vstal z mrtvých a zvony se vrátily ze Říma. „Květná“ neděle, neboli Boží hod velikonoční je pak dnes oslav zmrtnýchvstání, oslav nového života. V kostelích se světí mladé ratolesti – je to den radosti. Svátky končí Velikonočním ponděním, které je u nás typické veselím a žerty. Po domech chodí koledníci s pomlázkami, v některých oblastech země se zachoval zvyk „polévání“. Jak „mrskut“ tak i polévání studenou vodou má za úkol předávat životní sílu a zdraví!

Pro křesťany jsou velikonoce živou připomínkou Ježíšovy smrti na kříži i jeho vzkříšení. Vyjadřují pevnou víru, že smrt není konečným řešením lidského konání, ale přechodem k věčnému životu v Ježíši Kristu.

To platí pro nás všechny – ať už jsme věřící, nebo ateisti. Věřme, že máme na světě svoje poslání, že máme povinnosti k ostatním i k sobě, oslavme jaro jako svátky života a – ráda bych dodala – svátky lidí dobré vůle!

Jarina Žitná
Pro zajímavost:

Předpokládané datum Ježíšovy smrti a vzkříšení.

Přesné datum Ježíšovy smrti neznáme, avšak možností, mezi nimiž lze vybírat, příliš není. Isaac Newton došel svými výpočty roku 1733 k tomu, že k Ježíšově smrti mohlo dojít v pátek 7. dubna 30, 3. dubna 33 nebo 23. dubna 34; poslední z možností sám dával přednost. Gerhard Kroll ve své knize Po stopách Ježíšových soudí, že nejpravděpodobnějším datem je 7. duben 30. Podle C. Humphreyse a W. D. Waddingtona (1990) v podvečer 3. dubna 33 v Jeruzalémě vyšel Měsíc v úplňku zčásti zatmělý; toto zatmění skončilo 51 minut po východu Měsíce. Tento údaj se shoduje s vyprávěním evangelií (Mt 27,45; Mk 15,33; Lk 23,44), takže toto datum (3. dubna 33) je velmi pravděpodobně dnem Kristovy smrti na kříži. Ježíšovo vzkříšení by pak připadalo na 5. dubna 33.

Slovo starosty T. J. Sokol Vsetín

Výročí bývají obvykle dobrou příležitostí pro zamyšlení, bilancování a posouzení předcházejícího období, což je důležité pro stanovení cílů „jak dál“. Časy se za tu dobu 120 let změnily a pochopitelně i my v nich. Pro společenstva taktéž platí, že se udržují těmi ideály, z nichž se zrodily a právě proto je třeba nalézt kontinuitu v tom, co Sokol udržuje i v dnešní „změněné“ době, proto je třeba vyhrabat ony ideály a to nejen v Sokole. Bez nich bude Sokol jen další organizací setrvačně se pohybující ve změněné době. Dovolím si citovat ze stanov naší organizace: „Hlavní činností Sokola je prostřednictvím tělesné výchovy a sportu, společenské a kulturní činnosti, přispívat ke zvyšování fyzické, společenské, kulturní a duchovní úrovně naší demokratické společnosti, vychovávat k mravnosti a občanské odpovědnosti.“ Víím, že je těžké uplatňovat tyto ideály v době, která je charakterizována heslem „užij si, co můžeš!“ a na tváři dnešního homo economicus, atomizovaného člena dnešní společnosti, vytvoří pouze ironický úšklebek. Abychom mohli tento negativní trend zvrátit, musíme nejprve změnit naše postoje a myšlení, a vůbec začít si klást tyto etické otázky a hledat na ně

odpovědi. Právě k tomu jsou dobré ideály a právě k jejich připomenutí jsou dobrá výročí.

Radek Fojtík, starosta T. J. Sokol Vsetín

TGM a Podkarpatská Rus

Pro T.G.Masaryka bylo charakteristické, že svým projevem, znalostmi, přesvědčivostí i svými činy získával sympatie, přízeň, stoupence a přátele, aniž by o ně usiloval, či dokonce jim nadbíhal. Získával své příznivce nejen mezi osobami, ale i mezi etniky, či národy. Jeho oddanými stoupenci se také stali rusínští emigranti v Americe.

Masaryk se ve Spojených státech scházel s představiteli mnoha evropských národů, včetně „Malorusů ukrajinských, haličských a uherských“. Z jeho knihy Světová revoluce cituji: „Z těchto rozhovorů vznikl zvláštní, sjednocující politický útvar „Demokratická unie Střední Evropy - Mid-European Democratic Union - v níž jsem byl zvolen za předsedu. Do Unie přistoupili také Rusíni a byli v ní representováni dr. Hrihoriem Žatkovičem. Unie se konsolidovala do té míry, že byla přijata prezidentem Wilsonem v deputaci, jejímž jsem byl mluvčím“. A dále: „Ve Filadelfii se začala 23. října konference Unie a dne 26. října byl podepsán protokol v památné „Independence Hall“; na nádvoří jsem přečetl společné prohlášení, při němž zazněl také historický „Zvon nezávislosti“.

Američtí Rusíni si v prosinci 1918 uspořádali plebiscit, v němž potvrdili souhlas se spojením Podkarpatské Rusi s Československem, a totéž potvrdila Centrální rusínská národní rada v Užhorodě dne 8. května 1919. Dne 10. září 1919 pak byla uzavřena mírová smlouva v Saint-Germain-en-Laye, a mezinárodněprávní uznání připojení Podkarpatské Rusi k Československu potvrdila trianonská mírová smlouva, podepsaná 4. června 1920.

.....

T. G. Masaryk navštívil Podkarpatskou Rus v roce 1921. Na rusínsky pronesené projevy odpověděl rusínsky, na maďarské maďarsky a duchovenstvu pravoslavné církve odpověděl rusky.

V roce 1928 byl v Užhorodě slavnostně odhalen důstojný pomník TGM na významném místě, od rusínské sochařky Julie Majdičové, absolventky pražské Akademie. Pomník byl odstraněn Maďary v roce 1939. Na jeho místě byla až v roce 1990 postavena socha Sándora Petőfiho, za přítomnosti prezidenta Arpáda Gönce. Socha TGM od Julie Majdičové byla po peripetiích dvakrát postavena v Hranicích na Moravě, avšak po roce 1968 byla roztavena v prostějovských železárnách.

Nového pomníku T.G.Masaryka se Užhorod dočkal až 28. března 2002, před 12. lety. Bustu TGM vytvořil český sochař Josef Vajce. Slavnost, které se zúčastnili občané Užhorodu pod svými historickými vlajkami, i občané české republiky, odhalovali primátor Užhorodu Stepan Sember a předseda Senátu ČR Doc.Dr. Petr Pithart. Dovolte mi, abych uvedl zkrácený projev pana primátora:

.....

Jméno Tomáše Garrigue Masaryka je v našem kraji dobře známé, neboť se vznikem první Československé republiky se Zakarpatí (tehdy Podkarpatská Rus) stalo její součástí. Právě za úřadování T. Masaryka se Užhorod změnil k nepoznání. Do té doby bylo ve městě pouze 1.274 budov. Nový statut Užhorodu vyžadoval jeho představbu, uspořádání městských komunikací, úpravy ulic, regulaci toku řeky Uh. Jen rekonstrukce ulic přišla na 4 miliony korun. Roku 1923 byly započaty meliorační práce.

Do roku 1936 do nich bylo investováno 9 milionů korun. To uvolnilo značné močálovité plochy Halahova pro zástavbu, umožnilo zvelebení nábřeží Nezávislosti, což stálo 7 milionů korun. Na výstavbu administrativních budov bylo vyčleněno 150 milionů korun. Nejdražší byla administrativní budova Národní Rady, sídlo Parlamentu Podkarp. Rusi, která byla stavěna v letech 1932-1936, avšak beze změn slouží dodnes. Za 20 milionů korun byly postaveny nové domy na ulici Korzo. Roku 1929 bylo v Užhorodu otevřeno letiště. V letech 1930-1932 byl vybudován vodovod v délce 40 km v celkové hodnotě 9 milionů korun. Od roku 1930 bylo město zcela zabezpečeno elektrickou energií. Na růst a uspořádání Užhorodu bylo do roku 1935 vynaloženo 180 milionů korun.

Je třeba vyzdvihnout fakt, že poprvé po staletích zapomnění mohli konečně obyvatelé Podkarpátí získávat vzdělání v rodném jazyce. Za podpory vlády Československé republiky a zvláště prezidenta Masaryka zde bylo vybudováno mnoho vzdělávacích a sociálně kulturních zařízení, městských škol, gymnázií, řemeslně průmyslových škol, celkem více než 100 zařízení. Při školách byly také poprvé otevřeny knihovny s knihami psanými rodným jazykem, byly obohaceny o díla mladých karpatských spisovatelů, která u studentů probouzela a upevňovala pocity patriotismu, hrdosti a lásky k rodnému kraji. (Moje vložka: můj profesor češtiny na průmyslové škole stavební Jaroslav Zatloukal, který v mládí učil na Podkarp. Rusi a tvořil básně rusínsky, je dodnes veřejností uctíván jako národní básník!)

Bouřlivého rozvoje doznala také ekonomika, objevila se nová pracovní místa, což zajistilo růst životní úrovně lidí. Masarykova vláda vypracovala vědecky podložený program rozvoje lesního hospodářství. I dnes starousedlíci vzpomínají na upravený stav lesů, na průchodné a udržované pěšinky a cesty, z nichž se některé dochovaly dodnes. Rychlým tempem se rozvíjelo stavebnictví na celé Podkarpatské Rusi, budovaly se nové silnice, železnice, hráze a mosty. Neobyčejně vkusně a promyšleně byla postavena většina budov v různých městech i vesnicích celého kraje a mnohé z nich nám slouží dodnes. Jako příklad můžeme uvést celé čtvrtě Užhorodu, Mukačeva, Chustu a dalších měst.

Vláda Československé republiky, i sám prezident Masaryk, prováděla uvážlivou národnostní politiku, obzvláštní takt projevila v otázkách náboženství. To vše vyvolávalo u spoluobčanů uctivý vztah ke svému „tatíčkoví“, jak lid nazýval prezidenta Masaryka.

Masaryk udělal mnohé i pro duchovní a kulturní rozvoj; založena byla univerzita, Hospodářská akademie, Společenskovědní institut, pedagogický institut, a další národně kulturní instituce. Tomáš Masaryk byl vždy aktivním přívržencem našeho národního obrození.

S určitostí lze tvrdit, že československá epocha zanechala znatelnou stopu v životě a rozvoji našeho kraje a pocta prezidentu Masarykovi musí být vyryta nejen v naší paměti, ale i v bronz. Proto městský úřad podpořil iniciativu Užhorodského klubu T.G.Masaryka, a také iniciativu českého a slovenského spolku a rusínských organizací ohledně vybudování památníku T.G. Masarykovi. Před podepsáním mého nařízení a rozhodnutí výkonného výboru o svolení k postavení památníku bylo zjištěno mínění veřejnosti, které se ukázalo být kladné.

Jsmo vděční Československé organizaci zahraniční, a zvláště autorovi památníku, sochaři Josefu Vajce, za velké úsilí, které vynaložili, aby se mohla dnešní slavnost uskutečnit.

Myslíme si a věříme, že tento památník bude příkladem spolupráce nejen s naší partnerskou obcí Českou Lípou, ale i s celou Českou republikou. Má prokázat, že

přátelství mezi ukrajinským a českým národem a oběma státy měla a bude mít dlouhého trvání.

.....

Dnes je tato země součástí Ukrajiny, jejíž zápas o demokracii a svrchovanost bedlivě sledujeme. Také skýtáme tisícům Rusínů a Ukrajinců pracovní příležitosti. Jsem přesvědčen, že je to správné a že musíme naše bratry a jejich současnou vlast - Ukrajinu - podporovat a spolupracovat s ní ve všech směrech.

Co k těmto slovům dodat? Od roku 1938 uplynulo 75 roků! Při této příležitosti nemohu nevzpomenout na 25 tisíc mladých mužů, Rusínů i Židů, kteří po okupaci Maďary v roce 1939 odešli, aby bojovali za svou vlast - ČS. republiku! Byli zatčeni, odsouzeni a odvezeni do sovětských gulagů, kde mnozí zemřeli. Zhruba 5.000 se jich dostalo do čs. bojových jednotek na východní, ale i na západní frontě. Mnozí z nich padli.

Také druhou historickou událost musím připomenout: po osvobození Podkarpatské Rusi odmítla Rudá armáda předat správu země do rukou zmocněnců čs. vlády ministru Františku Němcovi a generálu Antonínu Hasalovi. Tak SSSR porušil čs. - sovětskou smlouvu z roku 1943, v níž potvrdil předválečné hranice ČSR! Po podvodném referendu si Sovětský svaz zemi - s názvem Zakarpatská Ukrajina - připojil k svému území.

Jan Kruml

Dr. Jan Podlipný – osobnost veřejná i soukromá

14. března jsme si v sokolovně ve Vršovcích připomněli sté výročí úmrtí velké české osobnosti, JUDr. Jana Podlipného, vůdčí osobnosti českého a pražského Sokola, a vůdčí osobnosti pražského veřejného a politického života. Když Jan Podlipný 19. března 1914 zemřel, přišly se s ním rozloučit do Tyršova domu, do Celetné ulice a na Václavské náměstí statisíce lidí. Z náměstí Jiřího z Poděbrad nesli sokolové rakev s pozůstatky na ramenou až na Olšanské hřbitovy za doprovodu vlasteneckých písní, včetně „Kdož su boží bojovníci“. V literatuře se můžeme dočíst, že to byla vzácná chvíle jednoty českého národa, včetně českého tisku, kterou v rozháraných politických a národních poměrech, vyjádřil národ svůj vděk za všechnu práci, kterou Jan Podlipný za celý život vykonal pro svůj národ, Sokol a Prahu. Brzy po jeho smrti vznikl spolek k postavení pomníku Janu Podlipnému.

Snad, že pocházel ze zdravého venkova, z Hořicka, přinesl si do života v Praze velký idealismus pro veřejnou práci, odhodlanost, vytrvalost a disciplinu, s důrazem na práva českého národa. Věřil, že správnou iniciativou a zodpovědným chováním je možné podstatně přispět k úrovni národa i Prahy. Zároveň byl velmi dobrým řečníkem, který si své projevy pečlivě připravoval, aby byly věcné, konkrétní.

V osobním životě měl výjimečné štěstí, že po vystudování práv si vzal z lásky dívku z rodiny podnikatele, pivovárníka Nebeského, v níž předtím dělal několik let domácího učitele. Už jako student nosil sokolský kroj. V rodině jeho budoucího tchána se hrálo i divadlo, zábavám dával Podlipný už tehdy vlastenecký ráz. Anna mu byla celý život naprosto oddanou družkou. Podporovala ho ve vši jeho činnosti, porodila mu sedm

děti (jedno zemřelo v kojeneckém věku). Když byl později její manžel příliš zaměstnán veřejnou činností a výnosy jeho advokátní praxe pokulhávaly za potřebami rodiny, udržovala rodinu na úrovni, v níž všichni čtyři hoši studovali, což bylo dost nákladné. V tomto ohledu byl docela předvídavý jeho tchán, který dceři po svatbě nedal žádné věno, ale rodině svého zetě a své dcery poskytl ve svém domě zadarmo byt a mnoho potřebného do kuchyně. Ačkoli Anička byla vynikající kuchařkou a manželé velmi pohostinní k četným přátelům (Řezníček, Barák), podle toho, co Václav Řezníček, celoživotní přítel rodiny, píše v životopise o Janu Podlipném, tak se v rodině jedlo obvykle velmi jednoduše. Jan Podlipný svou ženu i děti miloval. Anna patřila do skupiny dam, které začátkem 80. založily spolek „Domácnost“ a českou kuchařskou školu, „která vychovala na tisíce výborných českých hospodyněk“.

Politicky byl Jan Podlipný orientován demokraticky, sympatizoval s Národní stranou svobodomyslnou (mladočeši), byl předsedou jejího klubu, a jeho heslem bylo: „Kdo vlasti si chceš získat vděk, přízeň doby nehledej“. Chtěl, aby všichni lidé rozuměli veřejným záležitostem a proto r. 1884 založil tiskovou kancelář, ze které se posílaly do venkovských listů politické úvahy, zprávy, informace. Měl velmi silné sociální cítění, neboť viděl jak se s českým lidem, zvláště dělníky zachází krutě a nespravedlivě a po sjezdu zástupců sociálně demokratické strany r. 1879 v Břevnově, měl u soudu pěti hodinovou řeč na obranu zatčených (stejně bylo 27 lidí uvězněno). Znovu je obhajoval o čtyři roky později. Také se snažil zvrátit konfiskace řady vlasteneckých nebo pokrokových knih, například Lešetinského Kováře od Svatopluka Čecha. Měl velký přehled po literatuře, jeho knihovna byla v Praze jednou z největších, obsahovala i Bibli Kralickou, spisy Balbína, Havlíčka, atd.

Velmi brzy se Jan Podlipný stal stoupencem naší reformační a husitské tradice, ve svých projevech nejednou hájil M. Jana Husa, Jeronýma Pražského, Žižku, Prokopa Holého, Jiřího z Poděbrad, Komenského, Palackého, Havlíčka. Vysvětloval jejich význam pro český národ, pro český jazyk, pro Evropu. Pro Jana Podlipného to byla jediná tradice, která byla hodna následování a která přispívala k úrovni českého národa – mravní, kulturní, sociální. Ve svých veřejných přednáškách se vracel k českému národnímu obrození, k jeho spisovatelům, vědcům, malířům, hudebním skladatelům, umělcům. Zdůrazňoval, že svým úsilím jsme se brzy dostali mezi vzdělané národy, a že v tomto úsilí důraz na úroveň češtiny hrála prvořadou roli. Kritizoval, že se mnozí pachtili po nějakém kosmopolitismu na úkor vlastního jazyka a kultury. Připomínal, že naši „velcí učenci byli zároveň nejrozhodnějšími obránci našeho jazyka a práv národa a vlasti“.

Znalost pražského prostředí Jan Podlipný získával i tím, že denně chodil odpoledne na hodinu do kavárny Union, kde měl svůj stůl a sedával s přáteli a významnými lidmi. Dával si čaj a k němu jedl „vybrané jablko“, ze zásilek z venkova. Podlipný nesnášel hrubosti, pomluvy, hanobení, tlachání. V pětiletí mezi r. 1885 a 1890 byl zvolen do sboru obecních starších na Staroměstské radnici, do městské rady, stal se starostou České obce sokolské a byl zvolen poslancem do českého sněmu. Ale to už musel také čelit i brutálním útokům, za které byli zodpovědní katolíci kvůli tomu, že ctil M. Jana Husa, v němž viděl „vždycky jen horlivého šířitele příkázání božích.“

Na obranu Husa přednesl 5. 7. 1887 ve dvoraně na Žofině planoucí řeč „k tisíci účastníkům“. Husovu dobu nazval dobou neřesti a mravní pokleslosti s tím, že ti, co ho upálili doufali, že budou moci v takovém životě pokračovat. To, že se Husovo učení dostalo mezi lid znamenalo počátek české reformace, úsilí o větší svobodu slova, o svobodu svědomí, o práva českého jazyka. Z toho plynulo, aby se ctilo vše, co naši předkové bránili a hájili. Jeho projev neměl tisk odvahu vytisknout, dokonce žádné noviny o slavnosti nepřinesly žádnou zprávu. Po té, co byl zvolen jednatelem pražského

Sokola v r. 1887 tak se k naší slavné minulosti a osobnostem často vracel ve svých projevech. Zdůrazňoval povinnost a odhodlání bránit českou identitu, řeč, kulturu a území proti tvrdým německým tlakům, které považovaly Čechy za inferiorní. Na dotaz veřejnosti, proč nebyla dána do foie nově otevřeného Národního muzea pamětní deska M. Janu Husovi, Karel Schwarzenberg v českém sněmu prohlásil, že husiti byli banda lupičů a žhářů. Reakcí bylo, že český lid začal peněžní sbírku na postavení pomníku M. Janu Husovi. Podlipný byl zakladatelem spolku M. Jana Husa, a byl zvolen jeho pokladníkem. Historie tohoto záměru je velmi dramatická. Pomník byl postaven až v r. 1915 jako symbol odporu vůči habsburské říši.

Když vláda českému Sokolu zakázala účast na francouzských gymnasiálních závodech r. 1889 a Podlipný neuspěl ve zvrácení zákazu u ministerského předsedy ve Vídni, 134 sokolů pod vedením Jana Podlipného jelo jako jednotlivci, sokolské kroje v zavazadlech. 5. června se sokolskými a vlasteneckými písněmi odjeli zvláštním vlakem do Paříže, kde nejen byli přijati hezky, ale získali i řadu cen a medailí. Sokolský slet v červnu o dva roky později, kterého se účastnily i skupiny ze zahraničí, byl velkou vzpruhou pro hrdost a národní identitu Čechů.

Další politické osudy Jana Podlipného jsou poněkud složité, vzhledem k veřejným, neplaceným funkcím, které zastával: 8. 12. 1896 byl ustanoven starostou České obce Sokolské, 2. 1. 1897 primátorem hlavního města Prahy. Jako poslanec pronesl v českém sněmu obsáhlou obranu českého historického státního práva, které podle řady právních analýz opravňovalo země koruny české k větší samostatnosti, rovnoprávnosti českého jazyka s němčinou, k vlastnímu nejvyššímu soudu i k vlastním daním. Vracel se ke všem zákonům od r. 1627 a k jejich nedodržování císařem i vládami, včetně toho, že se Habsburkové nedali od r. 1834 korunovat českými králi.

Jan Podlipný se stal primátorem ve velmi těžké době, kdy na mohutný a násilný tlak rakouských Němců, byla vídeňskou vládou zrušena Badeniho jazyková nařízení, která stanovila téměř rovnoprávnost češtiny s němčinou ve státní administrativě v českém království, včetně národnostně smíšených oblastí. Češi se bouřili, vyšli do ulic, Němci začali řádit v Praze i v dalších městech, vláda opět vyhlásila výjimečné právo nad Prahou a okolím, což situaci neuklidnilo. Naopak docházelo k násilnostem, vybíjení obchodů, drancování, hrozilo obecné násilí a to i s policií a vojskem.

Janu Podlipnému s jeho osobní statečnou angažovaností se dařilo situaci v Praze uklidňovat. Jezdil několik dnů a večerů v kočáře po pražských ulicích a úspěšně vyzýval lidi k rozchodu. Na sta lidí bylo však zatčeno a řada českých právníků se přihlásila, včetně Podlipného, že české zatčené budou zadarmo obhajovat. Situace se uklidnila až v lednu 1898, kdy místodržící přečetl v českém sněmu vládní prohlášení o téměř rovnoprávnosti češtiny a němčiny v Čechách a nedílnosti českého království. Podlipný byl velmi rád, že francouzská žurnalistika neuvěřila německému tisku, který dělal z Němců oběti. Často připomínal dlouhou tradici české kultury a začal hájit a rozvíjet český charakter Prahy, neboť v ní bylo jen 10% Němců, i když zámožných. Spontánně Češi začaly odstraňovat německé a dvoujazyčné tabulky na domech.

Jan Podlipný asi počítal, že zůstane primátorem více jak jedno období, neboť výdaje s touto funkcí byly značné: 750 g zlatý řetěz, povoz a koně, velký portrét od Hynaise pro primátorskou síň. Pravděpodobně od této doby začal mít určité finanční problémy, které jsou v literatuře však zmíněny jen náznakem.

Za dobu čtyř let (1897—1900), kdy byl Podlipný primátorem Prahy, udělal pro její úroveň obdivuhodně mnoho. Jeho plán, aby zavádění vodovodu v Praze mělo dvojí potrubí, jedno na pitnou vodu, druhé na užitkovou vodu, však ke škodě dalších generací Pražanů neprosadil. Za jeho primátorství byla zahájena na první trať elektrické dráhy Vinohrady - Vršovice. Další jeho zásluhy, jako člena rady starších, se týkaly stavby

Národního muzea, sbírky o znovupostavení Národního divadla, škol, tunelu na Letnou, lidových lázní, rozšíření volebního práva do českého sněmu, kanalizace, bojoval proti korupci. Zasloužil se o dětské nemocnice, o most u Národního divadla, připojení Libně k Praze. Zůstal věrnou a nejpřednější osobností sokolstva, v jeho čele stál 17 let. Také jako předseda Spolku pro budování Husova pomníku se velmi angažoval, bohužel, zemřel rok před jeho odhalením. Byl v řadě dalších vlasteneckých organizací, čestným občanem řady měst. Jeho filosofií bylo národ sjednocovat, pracovat pro obecné dobro, pro úroveň českého národa. Tím se dostával do konfliktu s Němci a to i z Německa odkud mu psali i výhrůžné dopisy. Největší tragedií bylo, že v 90. letech jim zemřeli dva nadějní synové. Jeho žena Anna ho ve všem podporovala, i když se časem museli uskromňovat. Její jmění však rodinu zachraňovalo. Po smrti svého muže r. 1914 Anna dále působila s Renátou Tyršovou ve prospěch pražské chudiny.

Jako český vlastenec, který věnoval tolik let a práce veřejným záležitostem, přispěl k úrovni Prahy, si Jan Podlipný zaslouží více pozornosti, než jaká mu byla dosud věnována. Jistě, důstojný pomník, který mu byl odhalen 22. 9. 1935 v Libni (návrh arch. Bloudka, model akademický malíř Jaroslav Brůha), je velkým uznáním, ale chybí nám více takových projevů, hlavně písemných pro školy a pro studenty. Měli bychom se naučit vyjadřovat více vděčnosti k lidem z naší minulosti, kteří myslili a efektivně pracovali k tomu, aby budoucí generace měly lepší a důstojnější život. Bylo by potřeba, aby jim historikové věnovali více pozornosti.

Marie L. Neudorfllová

Použitá literatura:

Václav Řezníček, JUDr. Jan Podlipný. Jeho život a působení. Praha: Zemědělské knihkupectví A. Neubert 1924.

Pomník poslanci dru. Janu Podlipnému v Praze. Revue „Národní rada“ (Čechoslovák – Naše zahraničí), XV, 2, 1935, č. 8. OTISK.

Z historie sokolské

- 1. 4. 1907 zemřel zakládající člen a první jednatel Pražského Sokola MUDr. Ed. Grégr
- 5. 4. 1900 zemřel jeden ze spoluzakladatelů Sokola, Emanuel Tonner, autor názvu „Sokol“
- 10. 4. 1862 byl schválen návrh příznivce Sokola, malíře Josefa Mánesa na sokolský kroj.
- 11. 4. 1898 první veřejné cvičení žen v Pražském Sokole za vedení Anny Ptáčkové
- 12. 4. 1941 dal K. H. Frank zastavit činnost Sokola a uzavřít Tyršův dům
- 15. 4. 1873 se narodil Antonín Švehla, přední ze zakladatelů československého státu, spolupracovník T. G. Masaryka. Zakladatel a dlouholetý starosta Sokola Hostivař.
- 27. 4. 1862 sokolové ze Sokola Pražského podnikli jako soukromé osoby národní pout' na Říp. Jako spolku toto nebylo umožněno.
- 30. 4. 1912 zemřel slavný kolínský kapelník František Kmoch, autor mnoha sokolských pochodů

Zpracovala Jaroslava Tůmová, Sokol Říčany a Radošovice

i nesokolské

- 12. 4. 1961 Jurij Antonovič Gagarin – první člověk ve vesmíru
- 14. – 15. 4. 1912 – katastrofa Titaniku, 1517 mrtvých

23. 4. 1921 vznik Malé dohody (Československo, Rumunsko, Království Srbů)
24. 4. 1636 odtržení obojí Lužice od zemí Koruny české
26. 4. 1986 výbuch v jaderné elektrárně v Černobýlu
27. 4. 1919 čs. vojsko obsadilo slovensko – maďarskou demarkační čáru,
uznání jižních hranic Slovenska
29. 4. 1883 vydána novela školského zákona (jednotný státní dozor nad školami,
právo na vzdělání pro každého, osmiletá školní docházka, zkvalitnění
sociálního postavení učitelů – penze, možnost vykonávat toto povolání
ženami, ale pouze neprovdanými, pro učitele povinné čtyřleté vzdělání
na učitelských ústavech)
30. 4. 1344 založení pražského arcibiskupství
Jarina Žitná

Počmáraná tvář měst

Při cestách naší republikou nás provázejí pohledy na posprejované mosty, zdi, fasády budov, vagóny, podchody a další veřejné objekty. Poznamenána takto jsou hlavně větší města, z nichž Praha je na prvním místě i mezi ostatními evropskými městy. Ve srovnání s plošným zobrazením zvaným graffiti převládají tzv. tagy, což jsou podpisy, které vznikly ve Spojených státech pro označení teritorií gangů. U nás je běžný pozorovatel vnímá jako chaotické klikyháky postrádající smysl, který ostatně ani jejich autoři do nich většinou nekládají.

Zejména jimi znehodnocené omítky domů v ulicích působí neesteticky, zanedbaně a degradují své obyvatele. Umístění těchto sprejových značek pod okny přízemních bytů je u nás bohužel častým jevem. Mylně a neoprávněně převládá názor, že když je výtvar smazán, objeví se znovu. Zahraniční zkušenosti hovoří o pravém opaku, neboť jejich rychlým odstraňováním ztrácejí sprejeři svou motivaci. Uvedení posprejované rolety obchodu nebo domovních dveří do původního stavu by mohlo být záležitostí nenáročnou a nenákladnou. Bohužel se tak většinou neděje. K laxnímu postoji přispívá i vžitá filosofie údržby. Něco se s velkými náklady vybuduje a pustí do života bez zajištění průběžné péče.

Proč u nás nelegální sprejerství našlo tak úrodnou půdu? Mladí vnímají atmosféru ve společnosti a ta se promítá do jejich vztahu k veřejnému i soukromému majetku, který minulý režim zcela zdiskreditoval. Svou roli hraje i nesprávné chápání demokracie, která je místo řádu a disciplíny nezřídka pojímána jako jedincova libovůle, nedodržování zákonů, předpisů a regulí. Z bezohledného počínání je cítit úpadek morálních hodnot a fascinace anarchií. Přitom sociální kontext lidí z undergroundové scény není nikde u nás patrný jako v zemi vzniku graffiti. Spíše lze zaznamenat snahu vyrovnat se módním trendům. U sprejerů se projevuje také sobectví, nezájem a nulová tolerance k názorům druhých. Jde mimo jiné i o ignoranci společných zájmů, tedy pospolitosti, která se v naší společnosti nepěstuje. To postihuje širokou veřejnost, z níž se rekrutují mladí a vytvoří onen nevýrazný odpor a lhostejnost k poškozené tváři města. Netřeba zdůrazňovat, že odstraňování výtvarů sprejerů stojí města nemalé částky. Cesty změn jsou narýsovány, stačilo by po nich rázně vykročit. Jsou jimi důsledné prosazování zákonného postihu proti sprejerům, zkvalitnění osvěty na školách, komunikace s autory graffiti, kterým jsou podle zkušeností jiných zemí vykázané legální plochy na předem určených místech. Nakonec položme otázku. Dělá naše společnost dost pro to, aby mladí

lidé pochopili, jak nezbytné pro její prosperitu je dodržování stanoveného řádu a neporušování estetické tváře životního prostředí?!

Marcela Hutarová

„Kterýpak Čech by hudbu neměl rád...“

Rok české hudby

Antonín Dvořák

Prvním z hudebních skladatelů, které jsme chtěli připomenout u příležitosti Roku české hudby, byl Bedřich Smetana. Zatímco on vybudoval základy české národní hudby a svým vynikajícím dílem ji přivedl k prvnímu velkému rozkvětu, byl to až o 17 mladší Antonín Dvořák, komu se opravdu podařilo nadchnout pro ni svět.

Syn řezníka ze středních Čech měl velké štěstí, že se mu zavčas dostalo dobrého hudebního vzdělání – v Nelahozevsi se učil na housle u jistého Josefa Spitze a později ve Zlonicích vedle houslí také hře na klavír a varhany a hudební teorii u vynikajícího Antonína Leihmanna. Ten byl podle pozdějších Dvořákových vzpomínek *„dobrý hudebník, ale prchlivý a vyučoval ještě podle staré módy: kdo nemohl něco zahrát, dostal tolik štulců, kolik bylo na papíře not.“* Liehmann se podstatně zasloužil o vyslání 16letého Antonína na pražskou varhanickou školu. Po ukončení dvouletého studia se Dvořák věnoval kromě komponování a vyučování hře na violu v kapele Karla Komzáka, která se později stala základem orchestru Prozatímního divadla. Zde Dvořák hrával i pod taktovkou Bedřicha Smetany, jehož si velmi vážil. Po sňatku s Annou Čermákovou se stal varhaníkem u sv. Vojtěcha. Od nutnosti zajišťovat si obživu nejrůznějšími činnostmi jej osvobodilo rakouské státní stipendium, jež získal díky podpoře své žádosti Johannesem Brahmem a dalšími významnými hudebními osobnostmi té doby, a také navázáním spolupráce s berlínským nakladatelem Fritzem Simrockem (rovněž na doporučení Johanna Brahme). Tehdy již byly na světě například písňový cyklus Cypřiše, první Dvořákovy opery, symfonie a smyčcové kvartety a vznikaly Moravské dvojzpěvy, kantáta Stabat mater či první řada Slovanských tanců. Vznik zmíněné duchovní skladby, která patří k vrcholům Dvořákova skladatelského odkazu, souvisel s postupným úmrtím všech tří jeho dětí. Řada Dvořákových děl nadchla cizinu, a to mimo německy mluvící země též Anglii. Tu skladatel navštívil celkem devětkrát a nejedno ze svých nejvýznamnějších děl – například 7. a 8. symfonii, kantátu Svatební košile či Requiem – vytvořil přímo pro ni. Oxforská univerzita jej poctila svým čestným doktorátem. Že Dvořák „dobył svět“, se ale říká hlavně v souvislosti s jeho povoláním do funkce ředitele Národní hudební konzervatoře v New Yorku. Během tříletého pobytu ve Spojených státech se zrodily vůbec nejproslulejší Mistrovy skladby: 9. symfonie „Z Nového světa“, „Americký“ smyčcový kvartet, Biblické písně a 2. violoncellový koncert. Ještě před vycestováním do Ameriky svěřili Dvořákovi skladatelskou třídu na Pražské konzervatoři – a po návratu domů se vrátil také k této práci. Připravil řadu mladších českých skladatelů – například Josefa Suka, který měl ke svému učiteli obzvlášť blízko a stal se dokonce jeho zetěm.

A jaká je samotná Dvořákova hudba? Především neuvěřitelně melodická, svěží a plná nejupřímnějších citů. Za druhé velmi nápaditě propracovaná. A zatřetí mimořádně zvukově barevná, neboť Dvořák patřil mezi největší mistry instrumentace (tj. určování, co má který nástroj hrát, aby výsledek zněl co nejlépe) v dějinách hudby.

Dvořákovu odkazu dlouho ubližoval silný vliv Zdeňka Nejedlého, politicky aktivního historika a muzikologa, který pro své ideologické stoupenectví, a hlavně vinou svého osobního zaujetí proti Dvořákovi nebyl schopen objektivního zhodnocení jeho díla. Přesto Dvořákova hudba vždy byla a nadále zůstává Čechy milována. Ani zahraniční posluchači pak neváhají řadit Dvořáka po bok Schubertovi, Berliozovi, Brahmsovi či Čajkovskému, zkrátka mezi přední skladatele světové hudby.

A které Dvořákovy skladby stojí za poslech? Naprosto všechny, které se hrají – a těmi jsou téměř veškeré, které vytvořil. Protože Dvořák jako jeden z mála skladatelů významně zasáhl takřka do všech oblastí hudební tvorby, je jeho dílo mimořádně rozmanité a rozsáhlé. Dovolím si proto upozornit na skladby, jež podle mého mínění nejvýrazněji reprezentují jednotlivé okruhy jeho skladatelského odkazu.

Ze symfonií stojí za pozornost obzvláště č. 9 „Z Nového světa“ a č. 8 „Anglická“ a po nich je třeba slyšet ještě č. 7, odborníky hodnocenou jako vůbec nejlepší.

Z mnoha dalších symfonických skladeb bych doporučil např. koncertní předeheru Karneval a samozřejmě Slovanské tance.

Instrumentální koncerty Dvořák napsal jen tři (resp. čtyři, ale první violoncellový sám zavrhl). Začal bych Violoncellovým koncertem h moll, ale velmi doporučuji i Houslový a Klavírní koncert.

Z komorní tvorby jistě každého zaujmou Dumky, Americký kvartet nebo alespoň první část z Klavírního kvintetu A dur a z klavírního díla např. humoresky (ta nejslavnější, připomínající prý drncání vlaku, je v tónině Ges dur).

Vrchol Dvořákovy písňové tvorby představují Biblické písně, v nichž geniálně zhudebnil vybrané starozákonní texty, ale vynikající je také např. cyklus Cigánské melodie na básně Adolfa Heyduka, obsahující slavnou píseň „Když mne stará matka“. Písněmi, byť dvojhlasými, jsou ovšem také Moravské dvojzpěvy, napsané Dvořákem na lidové texty.

Vynikající jsou Dvořákovy chrámové skladby: Mše D dur, Te deum, a hlavně kantáta Stabat mater; zkušenější posluchači si mohou troufnout i na velkolepé Requiem.

Z oper je nutné slyšet hlavně Rusalku – když ne celou, tak alespoň Rusalčinu árii o měsíčku, Princovu „Vidino divná, přesladká“, Vodníkova „Celý svět nedá ti, nedá“, sbor „Květiny bílé po cestě“ a závěr opery.

Tolik tedy k Antonínu Dvořákovi, o kterém by se samozřejmě dalo napsat mnohem, mnohem víc... V příštím čísle Sokolských souzvuků se podíváme za dalším českým skladatelem světového významu – na Moravu za Leošem Janáčkem.

Zdeněk Rakušan mladší

Zprávy z jednot a žup

Pozvání na vzdělávatelsko-poznávací zájezd žup Barákovy a J. Podlipného na Slovensko a Moravu

pod záštitou VO ČOS

při příležitosti vzpomínky na 95. výročí tragického úmrtí M. R. Štefánika na Bradle

Datum konání: pátek 2.5. – neděle 4.5.2014

Cena: 600,- Kč (zahrnuje: doprava autobusem, doplňkové režijní náklady)

Záloha: 200,- Kč do konce března 2014 s přihláškou (v hotovosti u ses. Lenky Brandové, libeňská sokolovna, telefon 723 138 151, 284 689 480 mail zbarakova@seznam.cz)

Program cesty:

PÁTEK:

- v pátek odjezd ve 13:00 hodin od sokolovny v Libni
- příjezd do Veselí n. Moravou (župa Komenského), prohlídka města se sokolským průvodcem, ubytování, společný program večer se Sokoly z Veselí (v případě pěkného počasí táborák), snídaně z vlastních zdrojů, kuchyňka v sokolovně k dispozici

SOBOTA:

- přejezd do Košarisk a na Bradlo - celodenní vzpomínková akce, prohlídka památníku (mohyla na Bradle-národní kulturní památka) a muzea (vybudovaném v rodném domě M.R. Štefánika v Košariskách), vycházka pro zájemce, pěkné vyhlídky, po ukončení návrat do Veselí n.M., společný družební večer v Bzenci v moravském sklípku

Upřesnění: v sobotu 3. května - den před uplynutím 95 let od tragického úmrtí generála Milana Rastislava Štefánika, spoluzakladatele naší Československé republiky a prvního ministra války, budou v jeho rodišti Košariskách a mohyle na Bradle uspořádány vzpomínkové akce, kterých se za Sokol zúčastníme. Vhodné je sokolské oblečení, kroj, symbolika, šáteček (prapor hlaste předem).

Na jeho počest byl vybudován rozsáhlý památník na Bradle. Podle předběžných informací z muzea M. R. Štefánika v Košariskách proběhnou vzpomínkové akce v dopoledních hodinách v rodných Košariskách a v odpoledních hodinách budou položeny věnce na Bradle. Vše bude upřesněno pořadateli předem. Bradlo se stalo pravidelným setkáním příslušníků Sokola z moravské i slovenské strany, letos přislíbili účast i sokolové z brněnských a českých žup. V rámci vzpomínkového dne zahraje též vojenská hudba a proběhne slavnostní program.

NEDĚLE:

- po snídani v cca 10:00 hodin odjezd na Moravu, (v případě pěkného počasí) návštěva rozhledny Slunečná u Bořetic, dále návštěva muzea generálporučíka Františka Peřiny v Mokřůvkách (legendárního pilota druhé světové války), města Klobouky u Brna (větrný mlýn-národní technická památka, národopisné muzeum, možnost oběda).

NÁVRAT DO PRAHY, příjezd do 18:00 hodin.

Podmínky zájezdu:

1/ ubytování - možnosti (úhrada v autobuse)

a) na vl. karimatkách nebo sportovních lůžkách společně v tělocvičně za 50,- Kč

b) v ubytovacím zařízení ve vícelůžkových pokojích (dále viz přihláška)

2/ stravování: z vlastních zásob, možnost společ. oběda za vlastní úhradu.

Pozor – nutno mít na sobotu sjednané vlastní cestovní připojištění (Slovensko).

Nazdar! Těší se na vás kolektiv přípravy zájezdu

Lenka Brandová, vedoucí zájezdu

Mgr. Iveta Bendíková, vzdělavatelka župy Barákovy

Mgr. Jitka Viktorínová - za VO župy J. Podlipného a VO ČOS

Jan Firbas – jednatel župy Barákovy

Petr Čížkovský - náčelník župy J. Podlipného (a řidič ☺)

Vyznáte se na mapě?

Rozluštění:

1) – j, 2) – l, 3) – b, 4) – h, 5) – i, 6) – d, 7) – a, 8) – f, 9) – e, 10) – g, 11) – c, 12) – k

Sokolská akademie v Milevsku

Každý, kdo ve čtvrtek 27. února procházel v blízkosti milevské sportovní haly, mohl pozorovat spokojeně vyhlížející osoby nejrůznějšího věku a zaslechnout útržky rozhovorů dvojic nebo i skupinek lidí. Téma bylo společné – tělocvičná akademie milevských Sokolů, v pořadí již triadvacátá v novodobé historii jednoty. A o čem si všichni povídali? O tom, jak na ně program akademie zapůsobil, co je nejvíc uchvátilo, co je pobavilo, co se jim nejvíc líbilo a čeho si všimli. Dopřejme jim společně sluchu:

„Také se vám to dneska tak líbilo? Akademie jsou vždycky úžasné, ale tahle byla mimořádně zdařilá! To byla taková krása! Všichni byli tak šikovní, tak se jim to všechno povedlo. Jak to všechno klapalo, na sebe navazovalo, nikde žádné zbytečné pauzy nebo trapná nedorozumění. Vše šlo jak na drátkách, každý věděl, kde je jeho místo. A to oblečení - jednotné, slušivé, nápadité – odpovídající věku i vlastnímu cvičení. Jak si ve svých nových trikotech vyšlapovaly malé moderní gymnastky! Však také cvičily s nadhledem a s radostí a stačily obdařit úsměvem celou tribunu. Nebo jak byli roztomilí malí včelí medvídci ve svých pruhovaných tričkách když si nejdříve zacvičili a pak posbírali pyl do svých kyblíčků. A maminky na ně při tom dohlížely... Anebo předškoláčky – malé zelené holčičky v té krokodýlí skladbě vystřídalaly různá náradí, kluci s kšandami si zase krásně procvičili svoje klučičí dovednosti. A co takhle mladší žactvo? Kluci se určitě nebáli na vysoké lavičky ani při rozmanitých skocích, holky zase kouzlily s míčkem a švihadlem. A oběma se to náramně vydařilo.“

„No a viděli jste ty gymnastky? Ty nejmenší z přípravky, jak tam s nimi cvičili i klučiči, ty už se toho stačily naučit! A ti kluci taky - určitě mají dobré cvičitelky, které je to učí. Ale stejně musí být hrozně šikovní, jinak by to tak nezacvičili... No a ty starší gymnastky – viděli jste, kolik toho už umějí! A jak skácou, každou chvíli tam hodí nějaké salto – jen tak jakoby mimochodem. A všimli jste si těch aerobiček? Ty mladší, jak měly hnědá trička a předváděly dávnověké protahování, už zvládly jednotlivé aerobické kroky velice dobře a dokážou je navázat do pěkné sestavy. Dospělé aerobičky si raději pořídily slušivé paruky, aby je diváci nemohli rozpoznat, kdyby náhodou něco pokazily. Ale těmi pompony vrtěly velice dobře – a to naprosto všechny! Jo a co ta svalnatá děvčata, ty kulturistky? Krásně vrtěly zadečky a jsou velice ohebné a pružné. Každé mužské oko na nich se zalíbením spočine!“

„A víte, kdo se líbil nejvíc mně? Starší žactvo. Vžijte se do toho – kluci si můžou beztréstně zatancovat se spolužačkami. A jak si asi užívali, když bubnovali spolužačkám na zadečky! No a pak si ještě všichni krásně zaskákali. Až jsem jim to záviděl... A taky jak přišly ty starší dámy o hůlkách (nebo snad s hůlkami?) – a pak si s nimi docela slušně zařádily. Dopoledne prý sklidily dokonce „standing ovations“, tedy potlesk ve stoje. Někdo říkal, že mezi nimi našli studenti gymnázia svoji paní profesorku... Jé a což teprve moderní gymnastky! Ty jsou tedy třída! Úžasné je, jak ty starší dokážou zaujmout pro cvičení a při něm ještě vést svoje maličké následovnice. A jak řádily se švihadly – nestačilo jim pouze krátké nebo pouze dlouhé – ony potřebovaly obě švihadla najednou!“

„A mně se líbilo jak se sešla ta spousta cvičenců na závěr akademie najednou na ploše – prý jich bylo na 160! Chtěli nám asi dokázat, že v Sokole (zvláště v tom milevském) se všichni cítí jako „děti ráje“. Vždycky žasnu jak se ta neopakovatelná atmosféra z jeviště

přenáší i do hlediště a tak jsme i my, diváci, vtaženi do té jejich oázy klidu a pohody, která tolik kontrastuje s uspěchaností současné doby. A proto se každoročně snažím tuto lázeň pro duši nezmeškat.“

„Já jsem zase rád, že jsem se mohl podívat do tváře těm nejúspěšnějším sportovcům jednoty a také poznat zasloužilé cvičitele, bez nichž (a ještě mnoha a mnoha dalších) by se jednota nemohla pyšnit takovými úspěchy. A kdo to byl? Sportovci: Bára Sulanová, Štěpán Pokorný, Pavla Molíková, Nikol Bursíková, Eliška Pešičková a Natálie Příbylová a cvičitelé: Jindřich Jelínek, Milena Pavlisová a manželé Fraňkovi.“

Hlavně paní učitelky, které čtvrtetní akademii přihlížely se svými dětmi a vědí nejlépe ze všech, jak je dnešní mládež těžko zvladatelná a neochotná k jakémukoliv pohybu, nešetřily chválou. Od odborníků to těší dvojnásob. Takže: „Máte velmi šikovné a nápadité cvičitele – kde berou všechny ty úžasné nápady? A jak dokážou všechno perfektně secvičit a připravit náročná i velice vtipná vystoupení? Určitě vám to z většiny ostatních sokolských jednot mohou jen závidět! A jak se do všeho zapojují mladí cvičitelé! A všechno ve spolupráci s těmi zkušenějšími. V takovém kolektivu je veliká síla! Obdivujeme také vaši technickou partu kluků, kteří velice rychle, přesně a zodpovědně chystali nářadí pro jednotlivá vystoupení. Před tím musíme hluboko smeknout. Děkujeme, že jsme se sem mohli přijít podívat...“

Každá taková chvála určitě potěší – všechny, kteří se na letošní tělocvičné akademii podíleli. Bylo jich celkem 360. Tři stovky cvičenců se představily v 16 skladbách pod vedením 37 cvičitelů. K nim musíme připočítat ještě 23 organizátorů a pořadatelů. V hledišti se v tomto jediném dnu vystříдалo celkem na dvanáct stovek diváků. Při dvou dopoledních vystoupeních to bylo 650 žáků ze šesti základních a pěti mateřských škol z Milevska a okolí; při večerním programu se na tribunu natlačilo 550 převážně dospělých diváků. Takovouto návštěvnost zažívá milevská sportovní hala nejspíš pouze jeden den v roce – a to právě při našich tělocvičných akademích.

Co k tomu ještě dodat? Akademii dobrovolná cvičitelská práce určitě nekončí. Následují další pravidelné cvičební hodiny, žactvo a dorost mají před sebou župní přebory ve sportovní gymnastice, šplhu a atletice. A věřme, že i v letošním roce bude mít milevská jednota zastoupení v přeboru České obce sokolské v sokolské všestrannosti. V minulých letech putovala do Milevska nejedna medaile, ale také tituly Přeborníků ČOS.

Zuzana Sekalová, Sokol Milevsko

Rekonstrukce sokolovny v Novém Hrádku

Sokolům v Novém Hrádku se v letech 2009 - 2013 podařilo nákladem 16 milionů korun zrekonstruovat místní sokolovnu.

Sokolovna v Novém Hrádku byla postavena v roce 1924 a přes 80 let dobře sloužila potřebám nejen místních sokolů, ale i jako společenské místo, kde se každoročně konalo několik plesů a koncertů. Tak jako mnohde jinde však až příliš dlouho nebyly prostředky ani na drobné opravy a tak sokolovna pozvolna začala chátrat a po přelomu tisíciletí stále více hrozilo, že nebude splňovat požadavky na bezpečnost provozu a rovněž neprojde ani revizí elektro. Provozování sokolovny bylo v podhorských podmínkách Nového Hrádku stále dražší a dlouhodobě neudržitelné. Bylo možno si vybrat – buď sokolovnu zakonzervovat a čekat na zázrak nebo se pokusit ji celou zrekonstruovat.

Novohrádovští sokolové vedeni svým starostou bratrem Ing. Jeronýmem Holým a místostarostou bratrem Jiřím Hlaváčkem se rozhodli pro druhou možnost a udělali všechno pro to, aby sokolovna opět mohla co nejdříve plnohodnotně sloužit svému účelu. Opakovaně posílali nejrůznější žádosti o granty a nenechali se odradit prvotními nezdary. V roce 2009 se podařilo získat 3,3 mil. Kč od Ministerstva financí a opravit za ně toalety, vybudovat novou kanalizaci a čističku odpadních vod. V roce 2012 se pak podařilo získat granty od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva životního prostředí a od MAS Pohoda venkova. A když se k tomu přidal i příspěvek od ústředí ČOS ve výši 600 tis. Kč, dary a půjčky od místních sokolů a občanů a příznivců Nového Hrádku ve výši 2,9 mil. Kč a příspěvek od městysu Nový Hrádek ve výši 300 tis. Kč, mohly začít práce na zateplení budovy, nové fasádě, kompletní výměně vytápění, včetně vybudování tepelného čerpadla, obnově venkovního schodiště, předělání celé elektroinstalace, rekonstrukce hlavního sálu i přilehlých prostor. V průběhu prací se projevila vzájemná solidarita občanů městyse Nový Hrádek, když s vyklízením a následně s úklidem pomáhali nejen sokolové, ale také místní hasiči, farníci a další občané. Celkem se proinvestovalo 16 milionů korun. Sokol Nový Hrádek se musel kvůli spoluúčasti na grantech zadlužit u svých členů a dalších příznivců ve výši 2,6 mil. Kč. Tento dluh by však neměl nijak narušit činnost zdejších sokolů, protože bude splácen z každoročních příspěvků městyse Nový Hrádek. Na rozdíl od mnoha měst, která by klidně nechala svou sokolovnu spadnout, si totiž zastupitelé v tomto malém městečku uvědomují důležitost sokolovny pro kulturní a sportovní život jeho obyvatel.

Pavel Sobotka
Sokol Nový Hrádek

V BŘEZNU 2014 NÁS OPUSTIL PRVNÍ STAROSTA ŽUPY JEŠTĚDSKÉ PO OBNOVENÍ SOKOLA BRATR JOSEF MÁCHA

*„Ach, vše mi berete,
můj vavřík i mou růži.
Jen berte,
jedno přec vždy zůstane tu muži,
co s sebou odnesu,
co večer vrátím Bohu,
až s dvorným pozdravem
se vznesu nad oblohu,
co nemá trhliny,
ni skvrny v triumf jistý —
na vzdor to odnesu —
to je štít svůj čistý!“*

(Cyrano de Bergerac)

Milý Pepo,

zanechal jsi po sobě daleko víc, než čistý štít, zanechal jsi po sobě neuvěřitelné množství práce ve prospěch Sokola, zanechal jsi po sobě přátelství, které nikdy nekončí a nemůže končit. zanechal jsi po sobě přímý rozkaz — nevdávat se, nebát se a věnovat své síly myšlence, které věříme,

Děkujeme Ti za to všechno, děkujeme Tvé rodině, která Tě podporovala a věřila Ti — děkujeme Ti za to, že jsi byl a že jsme mohli alespoň část cesty jít po Tvém boku.

Zůstáváš s námi — a věříme, že se jednou všichni sejdem na nebeské strahovské pláni na svých značkách, patříme přece k sobě!

Nazdar!
Sokolové župy Ještědské

„Nelituji toho, co jsem prožil“

Narodil se v brněnské rodině vedené sokolskou myšlenkou, která významně ovlivnila životní postoje Zdeňka Janíka. Své antikomunistické názory projevil již během XI. všesokolského sletu v Praze. Po nástupu komunismu k moci se zapojil do studentské odbojové skupiny, jejíž cílem bylo roznášet v brněnských čtvrtích prodemokraticky orientované

letáky. V roce 1951 byl spolu s dalšími zatčen a prošel věznicemi Cejl a Znojmo a lágry v Oslavanech a Jáchymově. V roce 1955 byl propuštěn, ale pro své veřejně deklarované názory opět zatčen v roce 1959. O rok později se sice dočkal všeobecné amnestie, ale brzy nastoupil k vojenským táborům nucených prací PTP. Po roce 1989 se zapojil do znovuoživení Sokola a dlouhou dobu vykonával post předsedy brněnské pobočky Konfederace politických vězňů. V roce 2013 byla Zdeňku Janíkovi udělena Medaile Za zásluhy Sokola Brno I.

Rozloučení s Pavlem Koukalem.

Těžce zkoušenou župu Krušnohorskou – Kukaňovu náhle a navždy opustil její starosta. Dne 4. března 2014 ve věku nedožitých 70 let bratr Pavel Koukal zemřel uprostřed příprav na valnou hromadu župy a příprav dalších akcí v Duchcově, kterých se již nemohl účastnit a které viděl již jen ze sokolského nebe. Naposledy byla jím připravovaná akce

u příležitosti připomenutí a uctění památky obětí, nezákonných obětí z 50. let, duchcovského učitele Jaroslava Pešaty, náčelníka Sokolské župy Krušnohorské - Kukaňovy, který tragicky zemřel ve vězeňské nemocnici na Pankráci před 60 lety.

Pavel Koukal byl především novinář, publicista, historik a severočeský patriot. Přes dvacet let byl členem městského zastupitelstva. Jeho rozsah aktivit byl velmi široký a to jako vlastivědný pracovník, památkář ekologický aktivista, sokolský vzdělavatel. Také stál u znovuoživení duchcovského Sokola. Během svého života napsal tisíce článků, vydal pět desítek publikací, instaloval přes 200 výstav, odhalil mnoho pamětních desek, a inicioval záchranu desítek ohrožených památek. V této věci pomáhal ostatním sokolským župám v Ústeckém kraji.

Děkujeme bratru Pavlu Koukalovi za jeho obětavou pomoc pro naši župu při instalaci sokolských výstav na děčínském zámku.

Anna Voslařová

Sokolská župa Severočeská -Novákova

Odbor turistiky T. J. Český Dub

zve všechny milovníky pochodů pod jarním nebem na

XXXV. ročník pochodu

krajem Karoliny Světlé

Datum konání: sobota, 10. května 2014

Trasy: od 8. do 50. km , včetně osmi kilometrové pro vozičkáře

Prezentace: sokolovna Český Dub (náměstí) od 6, 30 do 13. hod. průběžně

Cíl: opět v sokolovně do 19. hodin

Startovné“ děti – 20 Kč, dospělí - 30 Kč

Občerstvení na trase

Ubytování v sokolovně ve spacáku – 40Kč, v turistické ubytovně tamtéž – 100Kč

Účastníci startují na vlastní náklady a nebezpečí, děti do 15 let v doprovodu dospělých

Veškeré informace: www.sokolcdub.cz nebo: skoda.cdub@seznam.cz

Škoda Libor, tel. zam. 482 777 744, mobil 728 060 020

Těšíme se na Vás, nazdar a nashledanou v kraji, odkud pochází i umělecké jméno slavné české spisovatelky!

Sokol Český Dub

Závěrečné slovo

Prapory na stožár!

Začíná měsíc duben a konec cvičebního roku se nezadržitelně blíží. Rozhodně teď nechci a nebudu bilancovat vykonanou práci. Všichni víme, že jí bylo hodně – a zdárně vykonané – a zároveň i to, že to vůbec nestačí, chceme-li opět něco znamenat pro českou veřejnost. Každá doba má své zvláštnosti, své přednosti i problémy – otázkou zůstává, jestli si to my všichni (a tím nemyslím pouze Sokol, ale celou občanskou společnost v naší vlasti) dostatečně uvědomujeme.

V moři negativ, se kterými se denně setkáváme a se kterými více nebo méně bojujeme, by právě sokolské prostředí mělo být útočištěm přátelství a pohody mezi stejně smýšlejícími lidmi třeba i různých názorů na různé situace. Základem každé úspěšné práce je přece tolerance, dialog a vzájemné pochopení.

Je za námi úspěšná přehlídka podiových skladeb, před námi sokolské setkání s bratrským Slovenskem na Bradle začátkem května, v samém závěru cvičebního roku v červnu se koná další setkání v rámci akce „U nás v Sokole“, tentokrát v Židlochovicích na Moravě, jsou před námi přebory ČOS sokolské všestrannosti a ústřední kolo Zálesáckého závodu zdatnosti. A tak hodně úspěchů, radosti a skutečně sokolského ducha v těch posledních měsících cvičebního roku.

A ještě jedna věc! Důležitá! Blíží se květen a s ním výročí konce druhé světové války – to je doba oslav, ale také vzpomínání! ***Na každé z našich sokoloven by neměl v tyto dny chybět prapor – to je ta nejsnadnější a nejjednodušší forma vzdělavatelské práce !***

Jarina Žitná